БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 251 (8776)
ОКТЯБРИИН 23
ЧЕТВЕРГ
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ совет арадай зориг бадаруулагша, хүтэлбэрилхы агууехэ хүсэн—Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

(АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 41 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН КПСС-эй ЦК-гэй УРЯАНУУДҺАА)

Модошодой дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха

...үдэрнүүдтэ республикымнай ...шод КПСС-эй ээлжээтэбэшэ ...съездын хүндэлэлдэ абаһан ...уялгаяа саг болзор соонь ам...татайгаар дүүргэхын тула бүхы ...шадалаа элсүүлэн ажаллана. ...промхоз бүхэнэй хүдэлмэришэд ...эдбэридөө байһан бүхы арга бо...жоёо дүүрэнээр хэрэглэхые ...дон, ажалайнгаа бүтээсые һа...а һарада дээшэлүүлнэ. Жэ...эн хэлэхэдэ, урдань хамагай ...дэ ябадаг Итанцын леспромхо...ид мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ...асажа ябана. Шулуутайн, Хан...йн, Хүрьбын леспромхозуудай ...лмэришэд машина, техникэеэ ...аар ашаглажа, үйлэдбэри дээ...ажалай түрүү дүй дүршэл хэ...эн, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ һа...рингөө даалгабарие уридша...дүүргэнэ. Иигэжэ «Забайкал...комбинадай модо бэлэдхэлэй ...приятинууд үнгэрһэн 9 һарын...түсэбые амжалтатайгаар дүүр...шадаа.

...спублика доторнай гурбан жэ...соёлой добтолгын дэлгэржэ ...ан мүнөө үедэ модо бэлэдхэлэй ...ышленностиин хүдэлмэришэ...ажаһуудалай культурна эрил...һайнаар хангаха гээшэ тон шу... Энэ асуудалые нэн түрүүн ...шодой профсоюзай леспром...зтахи хүдэлмэришэдэй коми...д, партийна организацинууд ...хэхэ уялгатай.

...одошодой культурна ажаһууда...бодото байдалые бүхыдэнь ха...уз
эхэдэ тон хангалтагүй гэжэ ...хэлэхэ хэрэгтэй. Зарим нэгэ ...ромхозуудта (Хандагайн, Ба...Тарбагатайн) нёдондо үбэл...уран һайханай кружок хүдэл...лжэ, модошодто наада, кон...харуулдаг һэн. Тэдэ кружогуу...зун болохоһоо хойшо хүдэл...болишоһон, мүнөөшье хүдэлмэ...эмхидхэгдээгүй байһаар. ...дагатайн леспромхоз респуб...дотороо модо бэлэдхэлэй ...ехэ, олон хүдэлмэришэдтэй ...приятинуудай нэгэн гээшэ. Мо...лэдхэлэйнь пунктнуудта олон ...айл ажаһуудаг. Тиимэһээ ...леспромхоздо культурно-гэгээ... хүдэлмэри үбэл, зунгүй һай...ябуулагдаха байгаа. Гэбэшье ...культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэ...муу байшоо. Леспромхозой ...Хүтэл, Нарын, Сангон гэжэ ...нуудта яһала һайн клубууд ...ье һаань, тэндэнь хаа яа кино ...лагдахаһаа бэшэ, мүртэй ...мэри үнгэргэгдэнэгүй. Эдэ ...нуудай хүдэлмэришэдэй дун...ци, элидхэл тон үсөөн уншаг..., хүмүүжүүлгын бусад хүдэл...эмхидхэгдэдэггүй.

...леспромхозой партийна орга... (секретаринь нүхэр Сав...леспромхозойнгоо хүтэлбэри... болон инженерно-техниче...хүдэлмэрилэгшэдөөр модошо...унда лекци, элидхэл уншуул...һара бүридэ зохид түсэб зо... Теэд тэрэ түсэбэйнь бодото ...бэелүүлэгдэдэггүй, саарһан ... үлэшэдэгынь гэмшэлтэй. ...элэн профсоюзна хүдэлмэри... комитет (түрүүлэгшэнь нүхэр Дергачев) культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрииие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ абанагүй. Клуб болон библиотекэнүүдэй даагшанарай ажал хэрэг шалгажа, саашанхи хүдэлмэридэнь тодорхой заабари үгэдэггүй байна. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин иимэ хангалтагүй дээрэһээ боложо, зарим хүнүүдэй архи ууха, ажалдаа гарахагүй, нормоёо дүүргэхэгүй ябадал үзэгдэнэ бшуу.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар иимэрхүү байдал Черемухын, Байгалай, Баргажанай леспромхозуудта үзэгдэнэ.

Заиграйн, Хориин аймагуудта республикымнай олонхи леспромхозууд хүдэлдэг. Тиимэһээ партиин эндэхи айкомуудай пропаганда, агитациин таһагууд, аймгүйсэдкомой культурын таһагууд модошодой дунда ехэ хүдэлмэри ябуулха аад, хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар асуудал модошодой профсоюзай обкомой гол анхаралда байха зэргэтэй. Гэбэшье тус обком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Черных энэ шухала асуудалые зүблөөн дээрээ мүнөө болотор хаража үзөөгүй байна. Июль һарада үнгэргэгдэһэн клуб, библиотекэнүүдые даагшанарай суглаанһаа бэшэ юуншье хэгдээгүй. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ обкомой хүдэлмэрилэгшэд культурна хүдэлмэриин али леспромхоздо һайн, аляандань муу байһые хүсэд мэдэхэгүй һууһаар.

Республика доторнай гурбан жэлэй соёлой добтолго эхилһээр нилээд үнихэн болобо. Энэ добтолгые бэелүүлэлсэн, леспромхозуудтахи хүдэлмэришэдэй культурна ажаһуудалда ехэхэн хубилалта хэгдэхэ зэргэтэй. Хамагай түрүүндэ леспромхозуудай партийна, профсоюзна организацинууд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрииие эрид һайжаруулхын тулада зохихо хэмжээ абаха ёһотой. Тиин клубай, бүхы агитаторнуудай хүдэлмэрииие һэргээхэ, уран һайханай кружогуудта залуушуулые олоор хабаадуулжа, модошодой дунда наада, концерт табиха хэрэгтэй. Модо бэлэдхэлэй пунктнуудай клубуудые тусхай түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилүүлжэ, модошодой сүлөөтэй сагаа ёһотой культурнаар үнгэргэхэ арга боломжо байгуулха шухала.

Леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд! Өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэлээр хүдэлмэришэдэйнгээ дунда лекци, хөөрэлдөө үнгэргэдэг болоё! Тиигээл хадаа арадайнгаа ажахые эрид хүгжөөхэ тушаа парти, правительствынгаа хараалһан зорилгые хүдэлмэришэдтөө һайнаар ойлгуулхамнай лабтай.

Нүхэд агитаторнууд клубые даагшанар, комсомолшууд! Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, КПСС-эй XXI съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха тэмсэлдэнь модошодтоо туһалха гүйсэд аргатайбди.

Хальмагта болоһон һунгалтын дүн

ЭЛИСТА, октябриин 20. (ТАСС). Хальмагай АССР-эй Верховно Соведтэ октябриин 19-дэ һунгаһан һунгалтын дүн гаргагдаба. Энэ дүн коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй бүрин түгэс илалтые гэршэлжэ үгэнэ.

Һунгуулиин бүхы 95 округто һунгалта болоо. Республика дотор һунгагшадай ниитэ тоо 103920 хүн болоһон байна. Хальмагай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгалгада 103851 хүн хабаадаа. Энэнь һунгагшадай ниитэ тоогой 99,93 процент болоно.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидатуудай түлөө 103229 хүн голосоволһон байна. Энэнь голосованида хабаадаһан һунгагшадай ниитэ тоогой 99,40 процент болоно.

95 депутадууд сооһоо 45-ниинь гэхэ гү, али 47,4 процентнь промышленность болон хүдөө ажахыда сэхэ хүдэлмэрилжэ байдаг хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад болоно. Бусад депутадуудынь ажалша интеллигенциин түлөөлэгшэд, культурын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, врачнар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна, советскэ болон профсоюзна хүдэлмэрилэгшэд болоно.

Депутадуудай дунда 49 эрэгтэй эмэгтэй хальмагууд, 43 ород, бусад үндэһэ яһанай гурбан хүн бии. Хальмагай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай дунда партийнабэшэ 37 хүн, 35 эхэнэр бии.

Бүхэсоюзна тоо бүридхэлэй штабта

Гурбан һара болоод, январиин 15-да орон доторнай хүн зоной тоо бүридхэлгэ эхилхэнь. Энэ асари ехэ хүдэлмэрииие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада мүнөө юун хэгдэжэ байнаб?

...Кировэй үйлсын 39-дэхи номерой байшан. Эндэ тоо бүридхэлгын штаб оршоно. Экономическа, статистическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд эндэ ажаллана.

Машинаар тоололгын центральна станци энэ байшангай нилээд ехэ хубииень эзэлнэ. Тоо бүридхэлгэдэ бэлэдхэлэй туйлай ехэ бүхы хүдэлмэри эндэһээ хүтэлбэрилэгдэнэ. Бэлэдхэлэй ямар хүдэлмэри хэгдэнэб? Городуудай, городой түхэлтэй поселогуудай, мүн тосхонуудай хилэ тодорхойлогдонхой. Үйлсэнүүдэй нэрэ, гэрнүүдэй номернууд журамтай болгогдоо. Ороной районуудай картанууд шалгагдаһан, шэнээр зохёогдоһон байна.

Мүнөө хаа хаанагүй тоололгын инструкторска участогууд, тоо бүридхэлэй таһагууд эмхидхэгдэнхэй.

Түрүүшын материалнууд штабта ерэжэ эхилэнхэй.

КПСС-эй ЦК-гэй Октябриин Уряанууд совет арадые шэнэ илалтада зоригжуулна

Республикымнай ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй Октябриин Уряануудые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. **Зураг дээрэ:** Улан-Удын заводой слесарь Г. Цыбикжаповай бүлынхид Уряануудые уншажа, хөөрэлдэжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Партиин уряада—манай харюу

БАЙКАЛО-КУДАРА, **(телефоноор абтаба).** Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 41 жэлэй ойдо зорюулагдаһан партиин Центральна Комитедэй Уряануудай хэблэгдэһэн газетэнүүдые аймагай колхозуудай, промышленна предприяти, эмхи зургаануудай ажалшад абажа, ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байна.

—Ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлажа, түрэл Коммунистическэ партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые эрхим бэлэгүүдээр угтаха гээшэ энэ Уряада манай ёһото харюу болохо байна,—гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Л. Якимова аймагайнгаа бүхы ажалшадай һанал хүсэлые мэдүүлэн хэлэнэ.

Тус аймагайхид Агууехэ Октябриин һайндэрые эрхим амжалтаар угтахаа бэлдэжэ байна. Аймагай колхозууд гүрэндэ орооһо таряа тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 4 мянга гаран пүүд талха тушааба. Мүн XVIII партсъездын нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозууд таряа тушааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ.

Эндэхи колхозууд һү тушааха түсэбөө сентябрь һарада дүүргээд, түсэбһөө гадуур 10 мянган центнер һү гүрэндэ худалдаад байна. Ойрын сагта мяха тушааха, худалдаха түсэб дүүргэгдэхэ.

Һү һаали дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай малшад түрүүлжэ ябана.

Загаһа бариха түсэбөө дүүргэбэ

Баргажанай аймагай «Путь к коммунизму» колхоз загаһа бариха III кварталайнгаа түсэб 120 процент дүүргэбэ. Энэ колхозой Е. Г. Налетовой даадаг бригада 187 центнер эрхим шанартай загаһа консервын заводто тушаагаа. Тэрэшэлэн нүхэр Малыгинай бригада түсэбөө 215 процент дүүргээд, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Колхозой гэшүүд загаһа бариха жэлэйнгээ түсэб Советскэ Конституциин үдэр хүрэтэр дүүргэхээр шиидэнхэй.

И. Этингов.

Партиин Уряада ажалшад иигэжэ харюусана

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 41 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй ЦК-гэй гаргаһан Уряануудые совет арад туйлай ехэ баяртайгаар угтаба. Эдэ Уряануудые газетэнүүд дээрэһээ хамтаараа уншалга, хөөрэлдөөнүүд, митингнүүд хаа хаанагүй боложо, предприятинууд болон барилгануудай хүдэлмэрилэгшэд, түмэр замшад, модо бэлэдхэлшэд ажалайнгаа шэнэ амжалта тухай мэдүүлнэ, социалистическэ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абана.

«Ростовуголь» комбинадай 20 гаран шахта Агууехэ Октябриин 41 жэлэй ойн хүндэлэлдэ арбан һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Жэлэй эхинһээ хойшо комбинадай шахтёрнууд түсэбһөө гадуур 470 мянга гаран тонно түлишэ үгэһэн байна. «Шахтантрацит» трестын горнягууд ехэ амжалта туйлан, түсэбһөө гадуур 125 мянган гаран тонно түлишэ үгэжэ, энэ жэлэйнгээ түсэбые ехээр үлүүлэн дүүргээ.

Донбасстахи Кировэй нэрэмжэтэ металлургическа Макеевскэ заводой коллектив партиин Уряануудые ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Энэ коллектив мүрысөөнэй ябаса дундуур олон мянган тонно шэрэм, булад болон прокат түсэбһөө гадуур үгэһэн байна. Сталинска экономическа районой олон түрүү шахтануудай коллективүүд ноябриин түсэбөөр ехэ түлишэ үгэнэ.

Орёл городой депогой түмэр замшад ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь 11 хоног урид дүүргэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Октябриин Уряануудые зүбшэн хэлсэлгэ хаа хаанагүй патриотическа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна.

Н. С. Хрущев ОАР-эй вице-президент маршал Абдель Хаким Амертэй хөөрэлдэбэ

...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй ...эгшэ Н. С. Хрущев Арабуу...эгдэмэл Республикын вице...ент, сэрэгэй министр, мар...бдель Хаким Амертэй октяб... 21-дэ Кремль соо нилээд ...саг соо хөөрэлдэһэн байна.

...ойлголсолгын, хани халуун ...байдалда хөөрэлдөөн үнгэ...

...сайд Салах Эд-Дин Тара...буудай Нэгэдэмэл Республи...эгүүдээр СССР-тэ байдаг ...урын Этигэмжэтэ М. С. Ан...енералнууд Хафез Исмаил, Мухаммед Нур Эд-Дин Корра маршал Амертэй хамта хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский, армиин генерал А. И. Антонов советскэ талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

Хүдөө ажахын түрүүшүүл шагнагдаба

...һо таряа, хүдөө ажахын бу...ытуранууды элбэгээр ур...абаха хэрэгтэ амжалта туй...нь, гүрэндэ таряа тушааха ...тическэ уялгаяа амжалта...дүүргэһэнэйнь түлөө Крас...а хизаарые, Ростовско, Ста...ска, Омско, Саратовска об...удые хүндэлэлэй дипломуу...бүхэсоюзна хүдөө ажахын ...ын главна комитет шагнаба. ...анска, Баруун-Казахста..., Карагандинска, Павлодарска ...нууд, Хальмагай АССР 1-дэ...ын дипломуудаар шагнагдаа.

Краснодарска хизаарай бүхы областьнуудай, Хальмагай АССР-эй хэдэн ажахынууд, олон түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ВСХВ-гэй медальнуудаар, үнэтэ зүйлнүүдээр шагнагдаа.

Кукурузын үндэр ургаса абаһанай түлөө Курска областиин хэдэн ажахынууд, тэрэшэлэн хүдөө ажахын олон түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд шан абаа.

(ТАСС).

Заиграйнхид хони үсхэбэрилгөөр юундэ гээгдэнэб?

Республикын хонишодой һаяхан үнгэрһэн зүблөөн дээрэ Заиграйн аймагай хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэд шангаар шүүмжэлэгдэһэн байна. 100 эхэ хониһоо хурьга абалгаар, нооһо абалгаар, хонидой тоо толгой олошоруулгаар заиграйнхид республика соогоо гээгдэжэ ябана. Хонидой тоо толгой олошоруулха түсэб эндэ жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй. Сталинай нэрэмжэтэ, «Гигант», «Коммунизм» колхозуудта мүнөө жэлдэ энэ түсэб ойройдоо 70—80 процент дүүргэгдэнхэй.

Хонидые олошоруулхаһаа гадна, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ хонишодой гол зорилго болоно. Заиграйн хонишод 931 центнер нооһо хайшалха түсэбтэй һаа, мүнөө жэлдэ 793 центнер нооһо хайшалжа, түсэбөө ойройдоо 83,5 процент дүүргэһэн байха юм. Тиигэжэ аймагай колхозуудта хонин бүриһөө ойройдоо 2,1 килограмм нооһон хайшалагдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 100 граммаар бага байна. Зарим колхозууд бүришье багые хайшалаа. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хонин бүриһөө миил 1,6 килограмм нооһо абаһан байха юм.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, байгша оной 8 һарын туршада аймагай колхозуудта хонид олоор гарзалаа. «Коммунизм» колхоздо 594, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 485, Димитровой нэрэмжэтэ колхоздо 390 хонин гарзалаа. Зарим колхозуудта гайхалтай үсөөн хурьгад абтаа. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 100 эхэ хонин бүриһөө миил 27 хурьга абаһан байна. Хэтэрхэдээ Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Хорошунов 100 эхэ хонин бүриһөө ойройдоо 12 хурьга абаһан байна.

Тиигэжэ Заиграйн аймагай нэгэшье колхоз, нэгэшье хониной товарна фермэ, нэгэшье отара абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадаагүй.

Хони, хурьгадай хойноһоо харууһалгын муу, үбһэ тэжээлэй дутамаг, искусственна үрэжүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ Заиграйн хонишод иимэ ехэ гээгдэлдэ оронхой.

Эндэхи колхозууд хэрэглэгдэхэ үбһэнэйнгөө ойройдоо 40 процентые һүүлэй жэлнүүдтэ хуряана. Сабшалан, бэлшээри уһалалгын хүдэлмэри һулаар табигданхай. Тэжээлэй ургамалнууд багаар таригдана, тиихэдээшье муугаар харууһалагдажа, тон бага ургаса хуряагдана. Хони, хурьгадта нэмэлтэ тэжээл дутана. Минеральна тэжээлэй дутадаг, байрын муу дээрэһээ хурьгад олоороо гарзална.

Колхозуудай правлени, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түл абалгын үедэ хонишодто багаар туһална. Хонишодой бригадануудта сакманшад саг соогоо томилогдоногүй, хонишодой дунда зоотехническэ һуралсал, нарин нооһотой хонидые яажа харууһалха, хурьгадые яажа зүбөөр абаха тухай һуралсал эмхидхэгдэнэгүй.

Хонидой, хурьгадай байранууд үбэлдэ муугаар бэлдэгдэнэ. Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Потемкиной отарын байранууд мүнөө хүрэтэр заһагданагүй. Ханань ехэ забһартай, сонхонуудынь шэлгүй, ойройгоорнь огторгой харагдажа байһаар. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Бадмаевай даадаг отарын байра дулаалагдаагүй, вентиляциин хоолойнууд хайша хэрэгээр хэгдэнхэй, ханануудынь буриташанхай. Нүхэр Бадмаевай отара байрын уйтан, муу дээрэһээ энэ жэлдэ хурьгадые олоор үхүүлһэн байгаа. Тиигэбэшье мүнөө жэлдэ тэрэ алдууһаа тобшолол үшөө хээгүй, хуушаараа һууһаар. Иимэшүү баримтануудые тоолохо болоо һаа олон.

Хонишодой һуудал байдалай культурна эрилтэнүүд хүсэд хангагданагүй. Колхозойнгоо гол буусаһаа отаранууд холо байдаг тула хонишод нютаг оронойнгоо һониниие хожомдожо дуулана. Газетэ абадаггүй, радиоприёмник үгы дээрэһээ зарим хонишод гүрэн соохи һониниие дуулангүй ябадаг. Лекци, хөөрэлдөөн гэхэ мэтэ үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Савинай даадаг отарынхид бишыхан, һандаржа унахаяа байһан, хүйтэн гэртэ үбэлжэхээ байна. Колхозой правлени энээндэ анхаралаа табинагүй. Хонишодой ажалые урмашуулха гурим шэнээр харагдахаар болоо.

Хонидой тоо толгойн олошордоггүй байһанай, хонидой олоор һубайрдагай шалтагаан юуб гэхэдэ, Заиграйн аймагта искусственна үрэжүүлгэ тоогдоногүй, хонид хүсада миин табигдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ техник-үрэжүүлэгшэд бэлдэгдэжэ, ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдаһан байна. Орооной кампаниин үедэ тэдэнэрэй олонхинь ондоо хүдэлмэридэ томилогдонхой байгаа.

Ахалагша хонишод искусственна үрэжүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандаһан байна. Энээнһээ боложо, Димитровой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта нэгэшье хонин искусственнаар үрэжүүлэгдээгүй байшоо. Отаранuудта эльгээгдэһэн үүлтэртэ хусануудай үрэ хэрэглэгдэнэгүй.

Имагтал искусственна үрэжүүлгын ашаар лэ хонидой һубайралга усадхагдадаг, үүлтэрынь һайжардаг байна. Заиграйн аймагай колхозууд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа табиха зэргэтэй. Бусад аймагуудта ахалагша хонишод искусственна үрэжүүлгын хүдэлмэрииие өөһэдөө толгойлно. Энээниие Заиграйн хонишод дэмжэхэ ёһотой.

Заиграйн аймагай колхозууд гээгдэлһээ ойрын һаранuудта гаража, хонин ажалые ашаг ехэтэй һалбари болгохо дүүрэн арга боломжотой. Бүхы хонишод муугаар хүдэлнэ бэшэ. Адлихан эрхэ байдалда хонидые харууһалжа байгаад, зарим түрүү хонишод һайн үрэ дүн туйлана. Энэ хадаа ажалдаа үнэн сэхээр, бодомжотойгоор хандаһанһаа болоно. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Жамьян Базаров 100 эхэ хонин бүриһөө 107 хурьга, Ханда Цырендоржиева—100 хурьга абаһан байха юм. «Гигант» колхозой хонишон Г. Матвеев хонин бүриһөө 4,190 килограмм, «Улаан Эрхирик» колхозой хонишон Е. Карнакова—3,360 килограмм нооһо хайшалһан байна.

Республикын, мүн аймагайнгаа түрүү хонишодой дүршэлые үргэнөөр хэрэглэн, хонин ажалаа ойрын сагта гээгдэлһээ гаргаха арга боломжонууд тухайгаа һаяхан үнгэрһэн суглаан дээрээ Заиграйн хонишод хэлсэһэн байна. Хэрбээ оролдолго, эрмэлзэлгэ, хүсэ шадалаа дүүрэн гаргабал, эндэхи хонишод суглаанда шэнээр абаһан уялгаяа дүүргэхэнь лабтай.

А. Бадаев, манай тусхай корреспондент.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүдөөгэй коммунистнууд политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэ

Һуралсалаа гуримтайгаар эхилбэ

Тарбагатайн аймагай партийна организацинуудай олонхи кружок, семинарнуудта түрүүшын хэшээл эмхитэйгээр эхилээ. Коммунистнууд болон комсомолшууд марксистско-ленинскэ теори шудалха, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэй болоо гэжэ түрүүшын хэшээлэй дүнгүүд харуулба.

«Советская Россия» колхоздо түрүүшын хэшээл һайнаар үнгэрбэ. Энэ колхозой коммунистнууд хоёрдохи жэлээ КПСС-эй түүхэ шудалжа байна. Пропагандист, долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр С. Китаев «Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин илалта» гэһэн темээр удха түгэлдэр, һонин хөөрөө хээ. Иигэжэ хөөрэхэдэнь һурагшадта ойлгосотой, гараһан темээ гүнзэгыгөөр хадуужа абаха арга олгодог байна. Энэ үдэр тосхоной коммунистнар бултадаа хэшээлдэ хабаадаһан байха юм.

Мүн спиртын заводто КПСС-эй түүхэ үзэдэг кружогой хэшээл эмхитэйгээр үнгэргэгдэбэ. Пропагандистаар заводой директор нүхэр Рябинин хүдэлнэ. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, промкомбинадта, бусад хэдэн организацинуудта партийна һуралсалай жэл эмхитэйгээр эхилээ.

Тарбагатайн аймагта партийна һуралсалай шэнэ жэлэй һайнаар эхилһэниинь гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ партиин айком, партийна эхин организацинууд бэлэдхэлэй, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан, дүршэлтэй бэрхэ пропагандистнарые саг соонь шэлэн табиһан байгаа. Коммунистнар, комсомолшууд бултадаа хабаадуулагдахаһаа гадна, партийнабэшэ хүнүүд һуралсажа байна.

Энэ жэлэй партийна һуралсалай онсо илгаань юуб гэхэдэ, олонхи коммунистнууд алдарта партиингаа түүхэ шудалхые хүсэһэн байха юм. Аймаг доторнь партиин түүхэ үзэхэ 9 кружок байгуулагдажа, бүхы коммунистнуудай 25 процентнь энээндэ һурана. Марксизм-ленинизмын үндэһэн һургаал шудалха кружогто зуу гаран коммунистнар һуража захалаа.

Зуу шахуу коммунистнууд, таби гаран комсомолшууд экономическа һуралсалда хабаадана. Хүдөө ажахын экономико шудалдаг районой экономическа семинар, политическэ экономи шудалха кружок эмхидхэгдэнхэй.

Мүнөө жэл кружогууд, семинарнуудта дүршэл ехэтэй, бэрхэ пропагандистнар хүдэлнэ. 25 пропагандист, 8 консультант бултадаа дунда, дээдэ эрдэмтэй юм. Предприяти болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын 3 мэргэжэлтэн, арбан багша, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд пропагандистнар болоод, хүдэлжэ байна.

Партиин айком пропагандистнарта тодорхой туһа хүргэхэ гэжэ оролдоно. Сентябрь һара соо аймагай пропагандистнууд КПСС-эй обкомой дэргэдэ арбан хоногой курса дүүргэһэн, тэрэнэй һүүлээр партиин айкомой дэргэдэ нэгэ үдэрэй семинарта хабаадаһан байна. Партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Черняков—«Юу хэхэб?» гэһэн В. И. Ленинэй зохёолоор лекци, мүн секретарь нүхэр Горин «Парти байгуулхын түлөө тэмсэл» гэһэн лекци уншаа. Партиин түүхэдэ хабаатай бусад хэдэн темээр лекцинүүд уншагдаһан байна. Пропагандистнар методикын талаар заабари абаһан, дүй дүршэлөө абалсаһан байна.

Политическэ гэгээрэлэй кабинет олон ондоо темээр выставкэ эмхидхэдэг, аймагайнгаа, республикынгаа экономико, культурын хүгжэлтэ тухай материал бэлдэдэг, түрүү пропагандистнарай дүй дүршэлые абхуулха гэжэ оролдодог. Аймагай «Победа» гэжэ газетэ партийна һуралсал тухайда ходо бэшэжэ байдаг.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалда партиин айком саашадаашье һаналаа ехээр табидаг байхань лабтай.

А. Александров, КПСС-эй обкомой инструктор.

Эмхидхэлэй хэшээл үнгэргэгдөө

Аймагай коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд мүнөө жэлдэ марксистско-ленинскэ теори шудалха ехэ дуратай болоо гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй байна. Аймагай совхоз, колхозуудта, леспромхозуудта партиин түүхэ, политическэ экономи шудалха олон кружок байгуулагданхай. Партиин түүхэ шудалха 14 кружок эмхидхэгдээ. Мүн промышленна предприятиин, хүдөө ажахын экономико шудалха кружогууд хүдэлжэ эхилээ. Аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй һураха экономическа семинар политгэгээрэлэй кабинедэй дэргэдэ хүдэлхэ юм.

Аймагай олонхи партийна организацинуудаар октябриин 15-да кружогуудай түрүүшын хэшээл болоо.

Б. Жаргалов. Партиин Хориин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Дутагдалаа түрүүшын үдэрһөө зайсуулха

Аймагай олонхи партийна организацинуудаар октябриин 15-да түрүүшын хэшээл хэгдээ.

Мүнөө жэлэй партийна һуралсалай илгаань юуб гэхэдэ, партиин түүхэ шудалха хүсэлэнтэй коммунистнуудай тоо олошороо. Партийнабэшэ эдэбхитэд мүн лэ КПСС-эй түүхэ үзэхэ гэжэ оролдоно. Экономико шудалха дуратайшуул баһал олон.

Дзержинскиин, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Петропавловкын дунда һургуулида КПСС-эй түүхэ шудалдаг кружогуудай түрүүшын хэшээл һайнаар, олон хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө. Промкомбинадай пропагандист Шагдуров политһургуулиин түрүүшын хэшээл һонирхолтойгоор эмхидхэбэ.

Гэхэ зуура, зарим нютагуудаар политическэ һуралсалай түрүүшын хэшээл болоогүй. Жэшээнь, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида (секретаринь нүхэр Воробьев) хүнэй суглараагүй дээрэһээ хэшээлынь таһалдаа. «Коммунизм» колхоздо тиимэл шалтагаанһаа түрүүшынь хэшээл болоогүй.

Эдэ дутагдалые зайсуулха, аймаг дотор тогтоогдоһон үдэртэ партийна һуралсалай хэшээл үнгэргэхэ шухала.

Ж. Лумбунов, КПСС-эй Зэдын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

Коммунистнуудай ударидалгаар

Манай колхозой экономико жэл бүри хүгжэнэ, колхознигуудаймнай материальна болон культурна ажабайдал эрид һайжарна. Нёдондонойхитой сасуулхада, байгша ондо ниитын малһаа һү, тоһо, мяха, нооһо нилээд ехээр абтаа. Жэлэй эсэс болотор колхозоймнай олзо доход 6 миллион түхэригтэ хүрэхэ юм. Энэ хадаа үнгэрһэн 1957 онойхиһоо 2 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Тиихэдэ ажалта үдэртөө 7—8 түхэриг хубаахаар хараалнабди.

Манай партийна организациин эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри колхозойнгоо ажахые саашадань улам түргэнөөр хүгжөөхэ, соёл культураяа һалбаран бадарааха хэрэгтэ зорюулагдана.

Тон түрүүлжэ, ажахынгаа эгээ харюусалгатай газарнуудта коммунистнуудаа тааруугаар хубаарилан табиһан байнабди. Партийна организацимнай 53 коммунистнуудай 23-ниинь мал ажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Манай колхоздо ехэхэн барилга хэгдэжэ байдаг. Энэ хүдэлмэридэ 6 коммунист хабаадана. Гадна таряан ажалай харюусалгатай участогуудта 7 коммунист ажаллана.

Манай коммунистнууд, илангаяа мал ажал дээрэ хүдэлэгшэд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээнь, коммунист хонишон Н. Галданов байгша оной үнгэрһэн үе соо 100 эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 112 хурьга абаад бултыень түлжүүлжэ байна.

Мүн мал ажал дээрэ хүдэлдэг зарим коммунистнууднай шухала хүдэлмэринүүдэй үедэ колхоздоо ехэхэн туһа хүргэдэг юм. Ахалагша хонишон коммунист Б-Н. Дармаев энэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ комбайнераар хүдэлжэ, халаанайнгаа нормо 150—200 процент дүүргэдэг байгаа. Иимэшүү жэшээнүүд олон.

Колхозуудай бригадануудаар партийна группанууд байгуулагдана. Нэгэдэхи комплексно бригадын 11 коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна группа түсэбэй ёһоор ажаллажа, партийно-эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна.

Эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай ашаар бидэ ниитынгээ малда 2000-һаа дээшэ тонно силос дараабди. Мүн үбэлжэлгын үе соо малдаа бараг хүрэхэ үбһэ хуряажа абаабди. Тиихэдэ мүнөө малай дал байрануудые үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ дүүргэхэ болообди.

Али нэгэн, орёо бэрхэ ажахын асуудалнуудые шиидхэхэдээ партийно-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри зүбөөр ябуулхые оролдонобди. Партийна организацимнай агитколлектив хамтадаа 35 хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэй олонхинь коммунистнууд, комсомолшууд юм. Социалистическэ уялга абхуулха, харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэхэ, мүн бэшэшье ойлгууламжын хүдэлмэри малшадай дунда агитаторнууд-коммунистнууд нүхэд Н. Ц. Чирибона, З. Р. Будаева, Н. Б. Ринчино гэгшэд шадамараар ябуулна.

Тиин агитаторнуудай хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туһа үзүүлжэ, зарим нэгэнэйнь колхознигуудай дунда ябуулжа байһан ойлгууламжын хүдэлмэри тухай партийна суглаан, бюрогой заседани дээрэ шагнажа, тусхай шиидхэбэри гарганабди. Тэрэ шиидхэбэреэ саг болзор соонь бэелүүлжэ шаданабди.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадамнай нютагай эмхи зургаанууд туһалалсана. Жэшээнь, колхозой нэгэдэхи бригадада дунда һургуулиин багшанар, дүрбэдэхи бригадада Хара-Модоной сельпогойхид ошожо лекци, элидхэл хэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Партийна организаци колхозой правленитэй хамтадаа малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, тэрээндээ ходоо анхаралаа хандуулна. Мүнөө КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездэ бэлэдхэжэ байхадаа колхозоймнай һаалишад, мал адуулагшад, тугалшад шэнэ шэнэ социалистическэ уялгануудые абаад, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна. Малшадай дундахи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые арбан хоног бүхэндэ үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ хэлсэдэгбди. Тиихэдэ һара бүри «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэнэ. Тэрээн дээрээ социалистическэ мүрысөөнэй һарын дүн хэлсэжэ, түрүү фермэ гү, али гүүртэдэ колхозой правлени болон партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулнабди. Тугтай хамта түрүү һаалишад, хонишодто мүнгэн шан үгтэдэг юм. «Малшадай үдэрые» үнгэргэхэдөө гансал, мүрысөөнэй дүн хэлсээд байнгүй, тэндээ ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл болон дутуу дунданууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлсэжэ, тусхай хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, ехэнхидээ дүүргүүлжэ шаданабди.

Мүнөө КПСС-эй XXI съездые ажалай үндэр амжалтаар угтаха зорилготойгоор колхознигуудайнгаа эршэмтэйгээр ажаллажа байхада партийно-эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэреэ һайжаруулжа байнабди.

Д. Дондупов, Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Бурядай комсомолшууд хүдөө ажахыгаа хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэн, манай олон миллион комсомолшууд түрэл партиингаа хүтэлбэреэр ябажа, ажахын, соёл культурын байгуулалтада горьтойхон амжалта туйлана.

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкые хүсэхэ гэжэ партиин табиһан зорилгые комсомол, залуушуул бодотоор бэелүүлхын түлөө бүхы арадтаяа хамта тэмсэжэ байна.

КОМСОМОЛШУУД МАЛ АЖАЛДА ОЛООР ХҮДЭЛДЭГ БОЛОО

Мал ажалда комсомол, залуушуулые олоор эльгээхын тулада комсомолой организацинууд ехэ хүдэлмэри ябуулаа юм. Энээнэй ашаар мал ажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Һүүлэй хоёр жэл соо комсомолой путевкоор ВЛКСМ-эй 3,5 мянган гэшүүд хонишодоор, һаалишадаар, малшадаар, гахайшадаар, тугалшадаар колхозуудта эльгээгдээд, нилээд һайнаар ажаллажа байна. Мүнөө хэдэн арбаадхан, бэшэ, харин хэдэн зуугаад фермэ, гүүртэнүүд болон отарануудта гансал залуушуул ажаллана. Республика соомнай комсомол, залуушуулай 350 фермэ, гүүртэнүүд эмхидхэгдэжэ, тэндэ 7 мянга гаран эдир залуу хүбүүд, басагад хүдэлмэрилэн, социалистическэ мүрысөөнэй долгиие улам үргэнөөр бадаруулжа ябанад.

Социалистическэ мүрысөө бодотоор дэлгэрүүлһэн гүүртэ, фермэнүүд гээгдэлһээ гарахаһаа гадна, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлдэг, габьяата ажалаараа шалгардаг солото хүнүүдые хүмүүжүүлэн дэбжүүлнэ. Жэшээнь, 1956 ондо республика дотор үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааһан һаалишадай тоо 27 байгаа һаа, 1957 ондо 150 залуу һаалишад үнеэн бүриһөө 1700 гаран литр һү һааһан байха юм.

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй алдарта ойе һайндэрлэхээ байһан мүнөө үедэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө залуушуул бүри эршэтэйгээр, эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Манай областной организаци комсомолойнгоо 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 135 мянган толгой хурьга бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, 25 мянган гахай шахажа, гүрэндөө тушааха, нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл һү һаалгые үнеэн бүриһөө 500 литрээр ехэ болгохо гэһэн уялга абаа һэн.

Баргажанай аймагай залуу хонишод энэ жэлдэ илангаяа һайнаар ажаллаа. Тэдэнэр малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэһөө гадна, хонидые олоор хурьгалуулжа шадаа. нооһо ехээр хайшалаа. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомол-залуушуулай бүхы 4 отара 100 эхэ хонин бүриһөө зуу гаран хурьга түлжүүлжэ абаа.

Мүн Курумканай комсомол, залуушуул хонин ажалые хүгжөөхэ талаар эдэбхи, мэргэжэлээ гарган ажаллана. ВЛКСМ-эй айкомой үүсхэлээр энэ жэлэй эхиндэ тус аймагта комсомол, залуушуулай 48 отара эмхидхэгдээ һэн.

ҺҮ ЕХЭЭР ҺААХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

Манай залуу һаалишад һү ехээр һаахын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Энэ талаар Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолой организаци һайн үүсхэл гаргаһан байна. Тус организаци залуу хүбүүд, басагадаа һаалишадаар олоор фермэнүүдтэ томилжо, колхоздо комсомол-залуушуулай 2 фермэ байгуулһан байна. Нүхэр Николай Цоктоевой толгойлдог комсомолой энэ организаци партийна организациин үдэр бүриин туһаламжатайгаар, малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Эдэ фермэнүүдэй залуу һаалишад ажалдаа шэнэ, түрүү оньһон арга хэрэглэхые хододоо оролдодог. Энэ зун Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай түрүү дүй дүршэлтэй танилсахаяа тэндэ ошожо ерэһэнэйнгээ һүүлээр, үнеэдээ үсөө үсөөнөөр таһалжа адуулдаг болоһон, һүниин сагта бэлшээжэ, һү һаалгые дээшэлүүлһэн байгаа. Эдэ бүхы шэнэ арга метод хэрэглэһэнэйнгээ ашаар, үнеэн бүхэнһөө 2100 литр һү һааха уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

Мүн Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «III пятилетка» болон бусад олон колхозуудай комсомол-залуушуулай фермэнүүдэй һаалишад һү һаалгаар алдар сууда гаранхай.

АДУУ МАЛДАА БАРДАМ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ

Элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ шадаал һаа, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ шадагдаха гэжэ залуу малшад һайн мэдэнэ. Эгээл иимэһээ республикымнай 11 мянга гаран эдир залуу хүбүүд, басагад үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ тушаа ВЛКСМ-эй обкомой эмхидхэһэн мүрысөөндэ комсомол-залуушуулай 572 бригада, звенонууд оролсоод, түрүү һуури эзэлхын тулада эршэтэй шангаар тэмсэһэн байха юм. Теэд энэ жэлдэ ган гасуур болобошье һаань, комсомол-залуушуулай хэдэн арбаад бригада, звенонууд энэ даабариие холо үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Жэшээнь, Баргажанай аймагай залуушуул 130 мянган центнер үбһэ бэлдээ, бичурынхид — 72 мянган центнер, түнхэнэйхид — 100 мянган центнер үбһэ бэлдээ.

УҺАЛУУРИДА ОЛООР ХАБААДАЯ

Һубаг канава малтажа, уһалагдаг сабшалангай газар үргэдхэхэ тушаа тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан шиидхэбэри п... тииң обкомой һаяшаг болоһон п... нум баталаа. Манай залуушуул энэ хүдэлмэридэ улам эршэтэйгээр ха... баадахань лабтай. Энэ талаар ... играйн комсомолшууд һайн жэ... харуулһаар үнинэй. Тус аймаг... залуушуул һубаг канава шэ... малтажа, уһалагдадаг газар ... хэхэ хүдэлмэридэ гурбадахи ж... эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Кударын аймагай залуушуул Шара Голой уһалуурин канав... заһан һэргээхын тулада ехэ хүдэл... мэри хэһэн байна. Тинхэдэ Бичур... комсомолшууд Алташа гэжэ гол... дээрэ хаалта барижа эхилээ.

ХАМАГ ЮУМЭДЭ ХАЙРАТАЙ ГАМТАЙГААР ХАНДАХА

Фермэ, бригадануудта, поли... та ушарһан дутуу дунданууд... хурса һүбэлгэн нюдөөрөө эли... лэн, тэрэниие дары зайсуулха х... тэнь колхозуудай хүтэлбэрилэгш... тэ туһалха зэргэтэйбди. Жэшээ... Бичурын комсомолшууд кол... совхозуудай хогшол зөөриие г... тайгаар, ашагтайгаар хэрэглэхэ... һэн үнэтэ үүсхэл гаргаһан юм. ... дөө ажахыда «комсомолой нөө... хэхэ зорилгоор, тус аймагай зал... шуул түлөөһэгүйгөөр воскресни... дые эмхидхэжэ, колхознигууд... гаа хубаагдадаггүй фондые арь... хаха тушаа һайн һайхан ... гаргаа һэн.

Энэ һайн һайхан хүдэлөөндэ ... дөөгэй залуушуулые — хони... һаалишад, механизаторнууд, бар... гашад, һурагшадай ехэхэн хуб... ВЛКСМ-эй айкомой хабаадуу... най ашаар 500 мянган түхэригэй ... малта хэгдээ. Хэжэнгын, Закаме... Иволгын болон бусад олон аймаг... дай комсомолшууд бичурынхид... үнэтэ үүсхэлые һайшаан угтаад ... хүдэлмэри хэжэ байна.

**

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэ... тон харюусалгатай үе мүнөө ер... Үбэлэй үедэ фермэ, гүүртэнүү... ажаллахаар эрхим хүнүүдээ то... хо ёһотойбди. КПСС-эй обк... бюрогой шиидхэбэриин ёһоор, ... ажалда 1100 хүнһөө үсөөн б... эдэбхитэдые эльгээхэ зэргэтэй... Энэ хүндэтэй даабари дүүргэхэ... га боломжо бидэндэ дүүрэн ...

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ... КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съез... дэ ажалай эрхим бэлэг болгон, ... циалистическэ хүдөө ажахын ... һалбаринуудта республикын ко... молой организацинуудай эдэбхи... гээр хабаадалсаха байһан... ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Г. ЗАИГРАЕВ, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТА

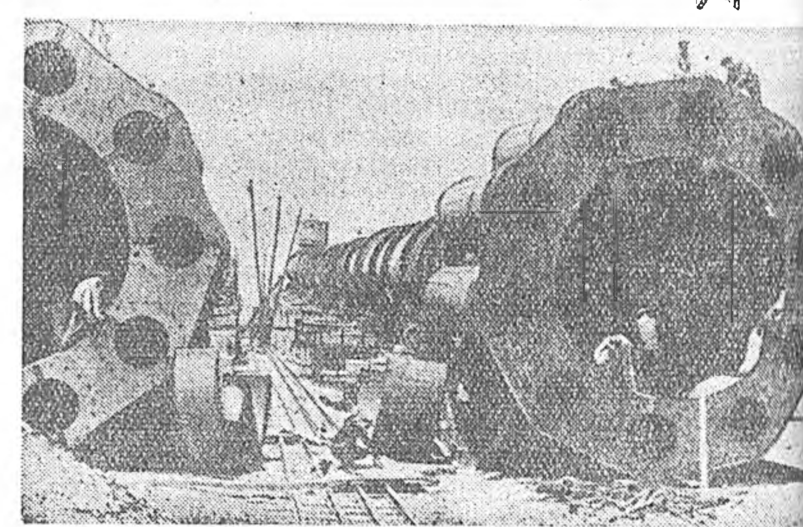
Агуухэ Октябриин 41 жэлэй ойе угтуулан

БУХАРЕСТ, (ТАСС). Агуухэ Октябриин 41 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөн орон дотор дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ оролсоһон предприяти, фабрика, заводууд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнээ мэдээсэнэ. Жэшээнь, Решицкиин паровоз бүтээгшэд Хитадай Арадай Республика эльгээгдэхэ 17 паровоз ноябриин долоон болотор бүтээхэ уялга абаһан юм. Мүнөө эдэнэр абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тэрэшэлэн Бырладска шарикоподшипникова завод түсэбһөө гадуур 30 мянган шарикоподшипнигуудые бүтээгээ. Мүн мартын 6-най нэрэмжэтэ Тимишоарска машина бүтээлгын завод болон ороной бусад предприятинууд хараалһан түсэбүүдээ болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Хитадта түрүүшын хоёр томо завод баригдажа байна

ПЕКИН, (ТАСС). Хитадай Сычуань провинцида хүндэ машино-бүтээлгын, мүн гидротурбинын заводуудай барилга эхилбэ. Энэ орон дотор баригдадаг заводуудай эгээн ехэ барилгануудайнь нэгэн болоно.

Хүндэ машино-бүтээлгын завод ашаглалгада ороод байхадаа, 2200 кубометр багтаамжатай ехэ доменно пеэшэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые, экскаваторнуудые, юумэ үргэхэ крануудые бүтээхэ юм. Тиихэдэ гидротурбинын завод 200 мянган киловатт хүсэтэй гидровлическа турбинануудые бүтээжэ гаргаха байна.

Корейн Арадай Демократическа Республика. Зураг дээрэ: Синмадо... цементнэ заводой пеэшэнүүд тодхогдожо байна!
КНДР-эй Центральна телеграфна агентствын фото.

КНДР-тэ техническэ һуралсалда бэлэдхэн...

ПХЕНЬЯН, (ТАСС). Корейн Центральна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, орон дотор ажалшадые уялгата ёһоор техническэ һуралсалда һургаха асуудал эдэбхитэйгээр шиидхэгдэжэ байнхай.

Мүнөө ороной урда зүгтэхи Мундек провинцида хүдөө ажахын хоёр училищи нээгдээд, тэндэнь хүсэдбэшэ дунда һургуули байгуулагдажа 200 гаран һурагшад һуралсажа байна.

Мүн ороной хойто зүгтэхи городууд болон уезднүүдтэ байгша оной ноябриин 1 бо... тор нэжээд техническэ учи... щи нээгдэхээр хараалагда... Тиихэдэ Чхончжиндэ мүн... техническэ 16 училищи нэ... дээ. Училищинуудта зааха ба... шанарай дутуу дээрэһээ Чхо... чжиндэхи багшанарай инст... тудай дэргэдэ багшанарай э... дэмээ дээшэлүүлхэ тус... курса нээгдэһэн байна.

Кэсон городой ажалшад ех... хэ жэлдэ 8 техническэ учи... щи нээхын тула мүнөө бэл... хэлэй ехэхэн хүдэлмэри х... эхилэнхэй.

Түрүүшын радиотелескоп

ПЕКИН, (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Цинхуа» гэжэ политехническэ институдай студентнэр болон багшанар орон дотороо эгээн түрүүшын радиотелеско... бүтээжэ гаргаба.

Телескопые туршажа ... дэнь, Советскэ Союзда б... дэһэн радиотелескоптой ... хүсэтэй байгаа.

...үсэ, зөөри багаар гаргашалжа, абаhан продукциингаа үнэ сэн химдаруулая

Мухаршэбэрэй аймагай „Эрдэм" совхозойхид ажал хүдэлмэридөө түрүү онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлнэ, хүсэ, зөөри багаар гаргашалхын түлөө тэмсэнэ

вхоз бүхэн машина, техникээе ор ашаглан хүдэлгэжэ, арга жонуудаа гүйсэдөөр элсүүлэн, лмэридөө түрүү арга үргэнөөр рүүлээд, зөөри шадаал hаа ар гаргашалжа, эдлүүриингээ рай 100 га бүридэ хүнгэн сэн- худөө ажахын продукци улам р абадаг болохо ёhотой гэжэ ти, правительствомнай совхо- ай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, мэр- лтэдтэ хандаhан Хандалга оо зааhан байна.

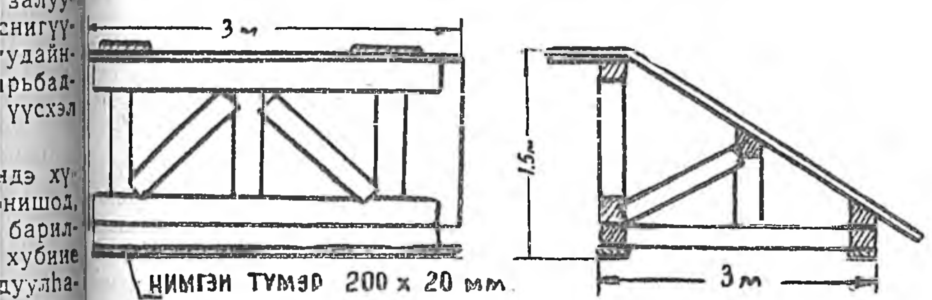
рдэм» совхозой бүхы хүдэлмэ- рилэгшэд, инженерно-техническэ болон бусад мэргэжэлтэд, хүтэлбэ- рилэгшэд ажал хүдэлмэридөө шэнэ түрүү онол арга нэбтэрүүлхэ, хүндэ хүдэлмэри оньhожоруулха, хүсэ, зөөри багаар гаргашалха талаар горьтой оролдолго үүсхэл гаргажа, зарим тэды амжалта туйлана. Нёдондо жэлhээ хойшо илангаяа газар тарялан зүбөөр эдлэжэ, элдүүрилжэ, ургасыень али болохоор дээшэлүүлхын, элдэб олон машина, техникэ hайнаар ашаглахын түлөө ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ.

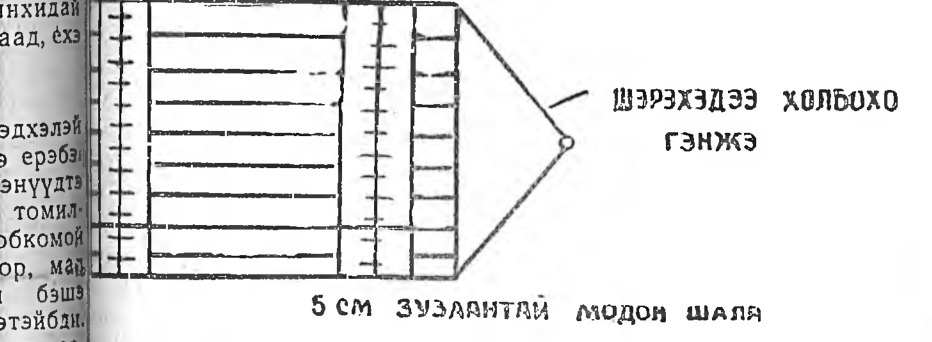
Наг шэбхэ зөөхэ, тарааха хүдэлмэри гүйсэд оньhожоруулагдаа

рооhо тарянай, үбhэ ногооной н худөө ажахын бусадшье урлай тогтууритай hайн ургаса ын тулада тарялан, сабша- ые зүбөөр, hайнаар шэбхэ- лхэ, үтэгжүүлхэ хэрэгтэй гэжэ шье мэдээжэ. Тиимэhээ кол- совхоз бүхэндэ тарялан, саб- ан дээрэ жэл бүри шадаал hаа аргал шэбхэ хаhа сагтань гар- . зүбөөр тарааха шухала бо- бшуу. Теэд гансахан үбэлэй, рай hарануудта үргэн ехэ га- тарялан дээрэ хэдэ мянган о наг шэбхэ гараар ашажа, шарга, тэргээр зөөхэ, тарааха эмнай тон бэрхэтэй, хүсэ, зөө- е тон ехээр гаргашалагдадаг юм.

али тракторай тэргэдэ аргал шэбхэ оройдоол 2 минутын туршада ашагдана. Мүн шэбхээ самосвалаар буулгаха, адхахада 2 минутаhаа ехэ саг гарадаггүй.

Тиихэдэ тарялан, сабшалангай газарта адхагдаhан наг шэбхэ тараахын тула «КУТС-4,2» гэдэг культиватор тракторта тусгаар тааруулагдан тодхогдодог. Культиваторай шүдэнүүдэй хоорондо нэгэ нэгэ шүдэн нэмэжэ табигдаад, шүдэнүүдынь хоёр дахин олон болгогдоо. Тиигэжэ аргал шэбхэ нэгэ жэгдээр, дунда зэргээр 4—5 сантиметр зузаантайгаар тараагдана. Энэ аргаар хүдэлхэдөө гансахан тракторист үдэр соо 400 тонно хүрэтэр шэбхэ тараадаг байба.

1-дэхи зураг. Аргал шэбхэ ашаха түхеэрэлгэ.

рдэм» совхозойхид эдэ бүгэ- хараадаа абаад, наг шэбхэ суг- а, тэрэниие ашаха, зөөхэ, та- а хүдэлмэри сүм оньhожоруул- ажалай бүтээсэ ехээр дээшэ- хэ, гаргашыень эрид хорооохо шиидээ hэн. Нэн түрүүн аргал автомашинада ашаха, поли тарааха хүдэлмэриие оньhо- улжа, бүтээсэ ехэтэй болгохо тэй байгаа. Юуб гэхэдэ, наг гараар ашалга, тараалгада ехэ саг гарадаг, хүнэй хүсэн- ехэ хэрэглэгдэдэг гээшэ. Сов- хид аргал шэбхэ автомашина- шаха тусхай түхеэрэлгэ (1-дэ- раг), модоор хээ. Тэрэнь нэгэ даа метр хахад үндэртэй, са- ал автомашинын хоорбо, дээрэ д байхаар, нүгөө хажуунь га- аа сасуугаар хэгдэнхэй. Обоо- оhон ехэ аргал шэбхын хажуу- рэ абаашагдана. Обоотой ар- эбхээ бульдозероор этэрүүл- ага зэргэ тараагаад, удаань а түхеэрэлгэ дороо самосвал ли тракторай тэргэ онуулжа аад, түхеэрэлгэ дээгүүрэ озероор түлхюулжэ шэбхээ аг. Тиигэжэ автомашинада гү,

Байгша ондо манай совхоздо 8 хүнhөө бүридэhэн, наг шэбхэ гаргаха тусхай бригада эмхидхэгдэжэ, тэдэнэртэ бульдозертой «ДТ-54» маркын трактор, шэбхэ ашаха түхеэрэлгэ, «ГАЗ-93» маркын табан самосвал автомашина, «ПТС-2» маркын өөрөө буулгадаг түхеэрэлгэтэй тракторай тэргэнүүд, «Беларусь» трактор, культиватор даалгагдажа үгтөө hэн. Энэ бригадынхид үдэртөө хүдэлмэриин 8—10 часай туршада 6—7 модоной газарта 400—450 тонно аргал шэбхэ зөөжэ, тараадаг байгаа. Энэ жэлдэ совхозойхид богонихон болзор соо бүхыдөө 10500 тонно наг шэбхэ тарялан, сабшалан дээрэ гаргажа тараагаа. Мүн энэ хүдэлмэриие сүм оньhожоруулhанай ашаар хүсэ болон зөөриингшье гаргаша hураггүй ехээр хороhон, химдарhан байна. Жэшээлхэдэ, урда жэлнүүдтэ аргал, шэбхээ гараар ашажа, мори тэргэ, шаргаар зөөдэг, тараадаг байхадаа, тонно бүхэндэ 6 түхэригэй мүнгэн зөөри гаргашалдаг hаа, мүнөө поли дээрэ гаргагдаhан аргал, шэбхын тонно бүхэндэ миил 2 түхэриг гаргашалагдаа.

Сабшалан, бэлшээриин газар уhалалга оньhожоруулагдаа

эхид байгша ондо нуурhаа гү, л, горхонhоо уhа бүлэжэ, үн- гэ газарай сабшалан, тарялан а тусхай, «ТНС-УНДВ» мар- 2—3 багахан станци тодхожо, и зундаа шахуу хүдэлгөө. Эдэ о станцинуудынь «ДТ-М» н дизельнэ тракторhаа хүсэ а хүдэлдэг юм. Нэгэ иимэ я час соо 300 кубометр хэм- й уhа бүлэжэ, 1—1,5 кило- газарта түмэр хоолойгоор гү, усхай шлангаар гаргадаг . Уhаниинь тэндэhээ саашаа газарта hубаг канаваар та- адаг ушартай. Байгша ондо анцинууд үдэр hүнигүй хү- идэжэ, май, июнь hара соо 300 гектар сабшалангай га- оёр дахин уhалагдаа hэн.

хозойхид уhалагдаhан газа- а бүриhөө дунда зэргээр 9,2— центнер эрхим шанартай үбhэ ай. Хэрбээ совхозойхид нё- бүхыдөө миил 12323 центнер хуряаhан hаа, байгша ондо 30.000 гаран центнер үбhэ ража абаа. Гадна эндэ абта- үбhэнэй өөрын үнэ сэншье ни-

лээд химдараа. Жэшээлхэдэ, совхоздо нёдондо центнер үбhэнэй өөрынь үнэ сэн 28 түхэриг 14 мүнгэ байгаа hаа, мүнөө оройдоол 18 түхэриг болоо.

Тарянай буртаг үбhэн химическэ аргаар, самолёдоор үгы хэгдээ, ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулагдаа.

Энэ жэлдэ ута, хүйтэн хабар хожом болоод, совхоздо шэниисэ аяар майн 4-hөө хойшо таригдажа, ургасань зарим тэды хожомдожо гараа юм. Энээнhээ боложо, бүхы шэниисэ сэбэр пар дээрэ таригдаhаншье hаа, ургасын бултайжа эхилэмсээр элдэб бог буртаг үбhэн, үрмэдэhэн айхабтар ехээр гаража захалаа.

Тиимэhээ совхознай Улан-Үдын граждански аэропорттой хэлсээ хэжэ, тарянайнгаа ургасада самолёдоор га бүридэ 1,5 килограмм хэмжээнэй «Гербицид 2,4Д» гэжэ хоро хаяhан, сасаhан байна. Хоро хаяhанай hүүлдэ 5—6 хоноод байхада шүдэр үбhэн, үрмэдэhэн, хамхуул гэхэ мэтэ үхэжэ, муудажа, эшэ набшань хуу наршыжа эхилээ

hэн. Тиигэжэ эндэ бүхыдөө 2500 гектар шэниисын тарялан буртаг үбhэ үрмэдэhэнhөө химическэ аргаар сэбэрлэгдэжэ, энэ хүдэлмэриин ажалайнь гаргаша гектар бүридэ оройдоол 50 түхэриг болоо hэн. Хэрбээ энэ тарялангай буртаг үбhэ, үрмэдэhэ гараар түүхэ, сэбэрлэхэ болоо hаа, гектар бүридэ адагынь 165—168 түхэриг гаргашалагдаха байгаа.

Гадна шэниисын бүхы ургасада мүн лэ самолёдоор нэмэлтэ тэжээл — минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Тарянай ургасын сэсэглэжэ, тэжээлээр дутажа байха үедэнь гектар бүридэ 9 килограмм хүрэтэр азотно, фосфорно үтэгжүүлгэ хэгдээ. Эдэ бүгэдынь ашаар га бүриhөө дунда зэргээр 12,6 центнер шэниисын ургаса абтаа. Тиимэ хүдэлмэри хэгдээгүй газарай гектар бүриhөө миил 8 центнер ургаса абтаhан байха юм. Энээн дээрэhээ харахада, совхозойхид 2500 гектар шэниисын таряланда гаргаша багатайгаар химическэ арга хэрэглэжэ, нэмэлтэ тэжээл оруулжа, 10.000 центнер орооhо таряа нэмэжэ абаад, 810 мянган түхэригэй ехэ олзо доход оруулаа гээшэ. Тиихэдэ ургасын буртаг үбhэ, үрмэдэhэ сэбэрлэлгэ болон нэмэлтэ тэжээл оруулалгада оройдоол 200 мянган түхэригэй ажал, зөөри гаргашалагдаа. Авиаци үргэнөөр хэрэглэжэ, ургасынгаа буртаг үбhэ сэбэрлэhэнэй, минеральна үтэгжүүлгэ нэмэжэ оруулhанай ашаар совхоз бүхыдөө 650 мянган түхэригөөр ехэ доход абаа бшуу.

Трактор, автомашина бүхэн нэгэ нэгэ хүндэ даалгагдамал үгтөө

Хүн бүхэн өөр өөртөө даалгагдажа үгтэhэн машина, зэмсэгээ хэзээдэшье гамтайгаар, эзэн ёhоор абажа ябаха, хаhа сагтань техническэ харууhалга, заhабарилга hайнаар хэхэ байна ха юм. Энээнэй ашаар трактор, машинын заhабарилгын запасной деталь, часть, мүнгэн зөөри горьтой алмагдаха, арьбалагдаха ушартай.

Тиимэhээ «Эрдэм» совхозойхид үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы тракторнуудаа дүй дүршэл ехэтэй механизатор, тракторист бүхэндэ нэгэ нэгээр хубаарилжа, тусхай актаар даалгажа үгөө hэн. Тракторнуудай намар-үбэлэй заhабарилгые даажа байhан хүн өөрөө наринаар шалгажа, хаража байгаад хүүлдэг, тэрэнээ өөрөө задалдаг, хабсаргадаг заншалтай. Тэрэнэй ашаар тракторай заhабарилгын шанар эрид hайжаржа, мүн заhабарилгын запасной деталь, часть, мүнгэн зөөри горьтой алмагдана, арьбалагдана.

Жэшээлхэдэ, совхоздо үнгэрэгшэ жэлдэ тракторнуудай хүдэлжэ байhан үе соо техническэ харууhа, заhабарилгада түсэбэй ёhоор 183.900 түхэригэй заhабарилгын запасной деталь, часть, мүнгэн зөөри гаргашалагдахаар хараалагдаhан аад, энэ арга хэрэглэhэнэй ашаар оройдоол 81.331 түхэригэй хэрэгсэл гаргашалагдаа. Тракторнуудай намар-үбэлэй капитальна заhабарилгада 146.100 түхэригэй запасной деталь, часть болон бусад хэрэгсэл гаргашалагдахаар хараалагдаhан аад, бүхыдөө энэ заhабарилгада миил 25.047 түхэригэй зөөри гаргашалагдаа юм. Тиигэжэ нёдондо тракторнуудай заhабарилгада бүхыдөө 223.123 түхэригэй мүнгэн зөөри, запасной деталь, часть алмагдаhан болоно.

Тэрэшэлэн бүхы автомашинануудынь мүн лэ хубаарилагдажа, жолоодогшодто даалгагданхай. Нёдондо автомашинануудай заhабарилгада бүхыдөө 135.400 түхэригэй запасной часть, деталь болон бусад хэрэгсэл hомологдоhон аад, тэрэнэй миил 25.047 түхэригэй зөөри, хэрэгсэл гаргашалагдаhан байна. 1958—1959 онуудташье совхоздо трактор, автомашинын заhабарилгада горьтой мүнгэн, зөөри алмагдахаар хараалагдана. Совхозойхид жэлhээ жэлдэ тракторист болон автомашинын жолоошодые өөhэдынгөө хүсөөр hургажа, бэлдэдэг юм.

Үбhэ хуряалгада тусхай түсэб зохёогдожо, аккордно түлөөhэн тогтоогдоо

Байгша ондо манай совхозойхид үбhэ хуряалгын эхилхэhээ урид отделени бүхэндөө үбhэшэдэй тусхай звенонуудые эмхидхэжэ, тэдэнэртээ хүдэлмэришэдые, машина техникэ, зэр зэмсэг, мори унаа даалгажа үгөө hэн. Тиигээд бүхы сабшалангаа звенонуудта тэгшээр хубаажа үгөөд, ямар звено хэды шэнээн гектар сабшажа, хэды центнер үбhэ хэды үдэр соо хуряажа абахаб, тэрээндээ хэр ехэ мүнгэн зөөри гаргашалхаб гэжэ уридшалан hайса тоологдоод, тусхай түсэб, договор баталагдаад, звено бүхэндэ хүргэгдэhэн байна. Тэрэ түсэб, договор соонь звеногойхидой хэхэ бүхы хүдэлмэри, ажалай, мүнгэн зөөриин гаргаша, түлөөhэн уридшалан тодорхойлогдоhон байгаа.

Энэ жэлдэ совхозой 3-дахи отделениин звенонуудай үбhэ хуряалга дээрэ хэхэ хүдэлмэриие, ажалай гаргаша, түлөөhые тодорхойлhон тусхай түсэб, договор тухай эндэ харуулагдана:

Хэхэ хүдэлмэринь	1-дэхи звено (даагшань нүх. Бармитов)		2-дохи звено (даагшань нүх. Раднаев)		3-дахи звено (даагшань нүх. Чимитов)	
	Гектар центнерээр	Ажалайнь гаргаша, түлөөhэн (түхэригөөр)	Гектар центнерээр	Ажалайнь гаргаша, түлөөhэн (түхэригөөр)	Гектар центнерээр	Ажалайнь гаргаша, түлөөhэн (түхэригөөр)
Тракторна косилкаар сабшалга	104 га	239	189 га	543	203 га	584
Морин косилкаар	6	232	—	—	36	189
Гараар сабшалга	47	3459	110	7973	90	6568
Тракторaар тармалга	96	272	17	39	220	624
Морёор тармалга	52	124	251	343	98	229
Гараар тармалга	10	105	30	321	12	934
Бухаллалга	158	1071	290	2010	330	2219
Бухал шэрэлгэ, зөөлгэ	1210 ц.	899	1946 ц.	1452	2749 ц.	2034
hүрилэлгэ, сомолго болон бусад жэжэ хүдэлмэри	1210 ц.	1212	1946 ц.	1938	2749 ц.	2751
Үбhэнэй бүхыдөө хуряагдаhаниинь (центнерээр)	—	1210	—	1946	—	2740
Тэрэ тоодо гектар бүриhөө (цент)	—	7,66	—	6,51	—	8,30
Центнер үбhэнэй өөрынь үнэ сэн	—	9,24	—	10,85	—	8,04
Ажал, зөөриин бүхыдөө гаргашалагдаhаниинь (түхэригөөр)	—	11176	—	21094	—	22234

Тиимэhээ звено бүхэн хэхэ хүдэлмэреэ, үбhэ хуряаха түсэб, даалгабаряа, мүн тэрээндээ гаргашалха мүнгэн зөөреэ уридшалан мэдэжэ, бүхы арга боломжоёо гүйсэд элсүүлэн ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэдэг, түсэбөөр хараалагдаhан мүнгэн зөөри үлүүсэ гаргашалхагүйн түлөө оролдодог байна. Үбhэ хуряалгын дүүрэхэдэ совхоз, звенонуудай сабшаhан, хуряаhан үбhэ хэмжээд, шанарыень hайса шалгажа, тушаажа абаhан хойноо, хэhэн хүдэлмэриинь түлөө тоосодог юм. Байгша ондо эндэ үбhэ хуряалгын хүдэлмэри бүхэндэ үгтэхэ түлөөhэн уридшалан тогтоогдоhон байжа, звенонуудта хараалагдаhан hаа үлүүе түлэхэ, мүнгэн зөөриин гаргаша ехэ ехээр хэхэ ябадал гараагүй. Гадна абтаhан центнер үбhэнэй өөрынь үнэ сэн нёдондонойхиhоо 10 түхэригөөр химдараа.

Набтар, шэнгэн ургасатай таряа хуряалгада шэнэ арга хэрэглэгдээ

Энэ жэлдэ «Эрдэм» совхозойхид набтар, шэнгэнээр ургаhан таряае гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын тула хоёр лафетнэ жатка тааруулан, хойно хойноhоонь холбоод, нэгэ агрегат болгожо, «ДТ-54» тракторта шагтагалжа шэрүүлээ hэн. Лафетнэ жаткын иимэ холбомол агрегат юугээрээ hайн бэ гэхэдэ, набтар таряае нэгэ лафетнэ жаткаар амяарлан хадахада, зарим валынь hолоомынгоо узуурта унаад, подборщигоор суглуулжа хуряахада бэрхэтэй байдаг, гээлтэшье ехээр гарадаг бшуу. Харин набтар таряае хуряахада гарадаг гээлтые усадхахын тула хоёр лафетнэ жатка холбожо, хадаhан таряагаа нэгэ вал болгожо хаюулхаар тэдэниие тааруулан тодходог гээшэ. Тиихын тулада совхозойхид хуушарhан, хаягдаhан «Коммунар» комбайнай хедерэй транспортёр абаад, хойнохи жаткынгаа транспортёрой хажуу тээ тусхай түмэрөөр барюулан залгажа үгөө.

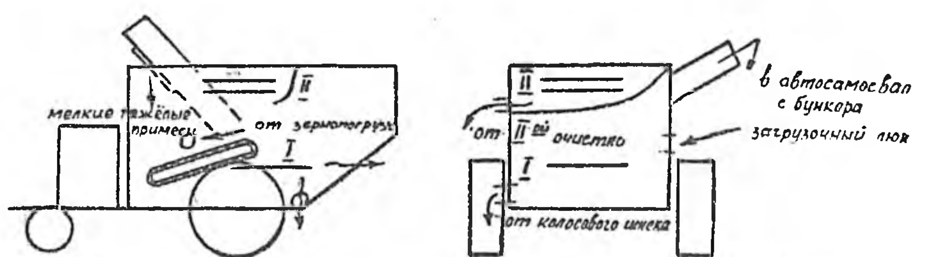
Тиигэжэ хойнохи жаткань урдахи жаткынгаа вал дээрэ хадаhан таряагаа хаяжа, валаа хамтална. Иимэ холбомол агрегат халаан бүридэ дунда зэргээр 30—35 гектар хададаг байба. Энэ жэлдэ совхоздо бүхыдөө 400 гектар шэниисэ иимэ аргаар амяарлан хадагдажа, орооhо тарян багаар гээгдэдэг болоо, хуряалгашье түргэн дүүрээ, ажалайшье гаргаша hураггүй бага байгаа. Жэшээлхэдэ, таряа амяарлан хадалгада «МТЗ-2» маркын нэгэ трактор, вал суглуулан хуряалгада «С-6» маркын нэгэ комбайн «ДТ-54» трактортаяа сүлөөржэ үгэhэн байна. Энээнэй ашаар 2100 түхэриг салингай мүнгэн, трактор, машинада хэрэглэгдэхэ 1810 түхэригэй шэнгэн түлишэ, түрхихэ тоhон алмагдаа. Гадна, энэ арга үргэнөөр хэрэглэжэ, набтар ургасатай зелёнко хадаха, хуряахада болохо.

„С-6" комбайн тусгаар тааруулагдажа, орооhо таряа сэбэрлэлгэдэ хэрэглэгдээ

Таряа хуряалгын үедэ совхозой тоогууд дээрэ хүсэд сэбэрлэгдээгүй, комбайнаар гараhан овёс ехээр сугларшоод, тэрэнь зарим газартаа дороhоо халажа, ургажа эхилээ hэн. Энэ таряае түргэн сэбэрлэжэ, hүүрээжэ, хатаажа, амбаар, складта хааха, хадагалха шухала болоhон байна. Совхоздоо бии байhан таряа сэбэрлэдэг «ОВ-10», «ОСМ-34» маркын машинааршье, мүн «ВИМ-10» гэжэ зернопультааршье энэ ехэ таряа түргэн сэбэрлэжэ шадагдахагүй байгаа. Мүн эдэ машина, зернопульт хүдэлгэхэдэ, олон хүдэлмэришэн хэрэгтэй, ажалай гаргашашье ехэ болошохо, гадна. «ВИМ-10» маркын зернопульт овёсой элдэб холисые хүсэд арилгадаггүй байба.

лятор) урдахи нүхэ, сонхыень хүсэд нээжэ үгэhэн байна.

Тиигэжэ сэбэрлэгдээгүй орооhон таряа ашадаг машинаар зөөгдэжэ, комбайнай элеваторай дээдэ амhараар лотогто хашагдажа, мэхиинын транспортёр дээрэ адхарна, тиигээд тэндэhээ саашаа нэгэдэхи сэбэрлэлгын томо hагшуур дээрэ гоожоод, тэрэнэйнгээ хүсэтэ хиидхүүртэ үлеэгдэжэ, элдэб hолоомын жэжэ бутархай болон мэхиинэhээ сэбэрлэгдэнэ. Хүсэд сохигдоогүй тарянай залаа, хүндэшэг мэхиинэ, hолоомо хабтагайгаар доошоо hолжоржо, колосой шнек руу ороод, тэндэhээ тусхай нүхөөр газаашаа хаягдана. hайн орооhон hагшуур дээрэ адхаржа, хиидхүүртэ баhа дахин үлеэгдээд, элдэб холисо, мэхиинэ, hолоомоhоо hайса сэбэрлэгдэнэ, тиигээд элеватораар абаашагдажа, бункер руу гоожодог. Тэндэhээнь сэхэ автомашинада ашажа складта зөөхэдэ hайн. Иигэжэ сэбэрлэгдэhэн тарян амбаар, складта хаахаар, хатанхай, холисогүй байдаг. Тэрэниие үбэлдөө складhаа гаргажа, дахин наринаар сэбэрлээд, үрэhэ хүрэнгэдэ хаахада болоно.

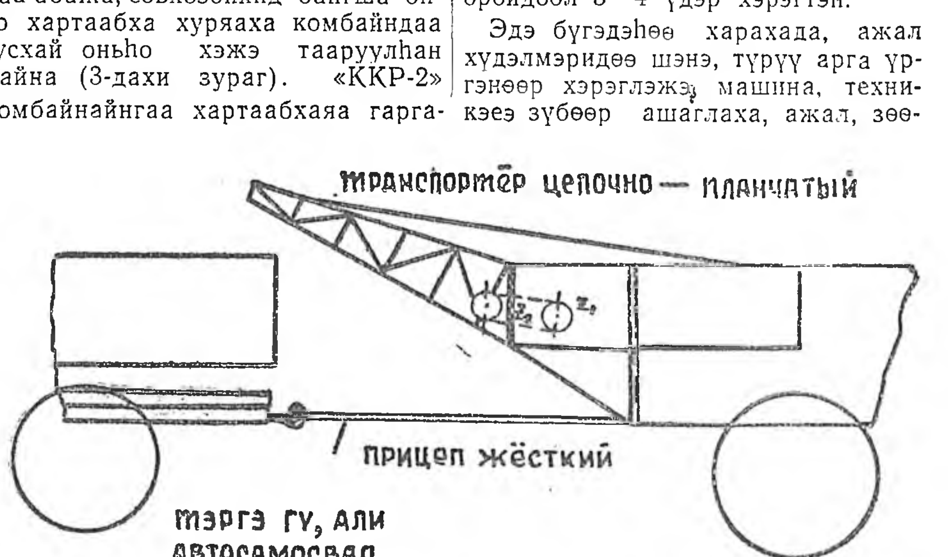
2-дохи зураг. „6-6" комбайнын молотилкые таряа сэбэрлэлгэдэ тааруулhан зураг харуулагдана

Эндэхид тооог дээрэ суглраhан таряагаа түргэн сэбэрлэхын тула «С-6» комбайнда тусхай түхеэрэлгэ хэжэ, хэрэглээд туршаа (2-дохи зураг). Залаануудые зөөдэг шнегэй хажуу амhарыень сүм нээгээд, нэгэдэхи сэбэрлэлгын түмэр hагшуурые 18 милиметртэ табяа. Тиихэдэ хоёрдохи сэбэрлэлгэhээ гараhан элдэб хүнгэн мэхиинэ, hолоомо, орооhоной молотилкын барабан руу hөөргөө орохогүйн тула нимгэн хаалта 30—40 градус налуугаар урда үзүүртэнь табижа, шүрэбөөр барюулаа hэн. Гадна, элдэб жэжэ hолоомо, хүнгэн мэхиинэ энэ хаалта халхабшада хаагдаад, комбайнай хажуу бэедэ хэгдэhэн тусхай нүхөөр газаашаа гаража байдаг ушартай. Нэгэдэхи, хоёрдохи сэбэрлэлгын хиидхүүрнүүдэй (вентилятор) ...

Иигэжэ тусгаар түхеэрэгдэhэн «С-6» комбайнаар хүдэлмэриин 8 часай туршада дунда зэргээр 70—80 тонно таряа сэбэрлэжэ гаргадаг байна. Энээниие оройдоол 5 хүн хүдэлгэдэг. Таряа комбайнда ашаха, буулгаха хүдэлмэри гүйсэд оньhожоруулагданхай. Тиимэhээ хүсэ, зөөриингшье гаргаша тон бага, химда байха юм.

Хартаабха хуряалга хүсэд оньhожоруулагдаа

«Эрдэм» совхоз hүүлэй жэлнүүдтэ хартаабхынгаа ургасые «ККР-2» гэжэ тусхай комбайнаар хуряадаг болонхой. Теэд энэ комбайнаар хуряагдаhан хартаабхые буулгажа, автомашинада гү, али тракторай тэргэдэ гараар амhарта, мэшээгтэ хэжэ ашахань тон хүндэ, ажалшье ехэтэй хүдэлмэри байна бшуу. Юуб гэхэдэ, гансал комбайнhаа хартаабха буулгалгада аяар 15 — 20 хүдэлмэришэдые табиха хэрэгтэй болодог гээшэ. Энээниие хараадаа абажа, совхозойхид байгша ондо хартаабха хуряаха комбайндаа тусхай оньhо хэжэ тааруулhан байна (3-дахи зураг). «ККР-2» комбайнайнгаа хартаабхаяа гаргадаг транспортёр болон талмайень мулталжа сүлөөлөөд, орондонь тусхай транспортёр тодхожо үгөө. Транспортёроо комбайнhаа гэдэргэнь утаар гаргажа, хуряагдаhан хартаабхаяа хойнохи ехэ хоорботой тэргэ соо адхажа байхаар тодхоо. Тиигэжэ тус комбайнаар хартаабха хуряалгада оройдоол 3 хүн (тракторист, комбайнер, автомашинын жолоошо) хүдэлдэг болоо. Байгша ондо энэ агрегат үдэр бүри дунда зэргээр 6 гектар хуряажа, үсөөхэн үдэр соо 90 га газарай хартаабха эрхим шанартайгаар хуряагаад, хамта 12 мянган түхэриг мүнгэн зөөри алмаhан байха юм. Мүн нилээд олон хүдэлмэришэд хартаабха хуряалгаhаа сүлөөржэ үгөө. «ККР-2» гэжэ комбайнтай ажахынууд тэрэнээ зүбөөр тааруулан оньhожоруулжа, хартаабхаяа түргэн, гаргаша багатайгаар хуряаха аргатай байна. Тэрэниие тааруулан оньhожоруулгада оройдоол 3—4 үдэр хэрэгтэй.

3-дахи зураг. Хартаабха малтадаг комбайнын хүдэлжэ байhан зураг.

Эдэ бүгэдэhөө харахада, ажал хүдэлмэридөө шэнэ, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэжэ, машина, техникээ зүбөөр ашаглаха, ажал, зөөриин гаргашые эрид хорооохо, химдаруулха арга боломжо колхоз, совхоз бүхэндэ бии байhаниинь мэдээжэ. Харин тэдэниие үдэр бүри зүбөөр тодорхойлон элирүүлжэ, ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэхэ гээшэ ажахы бүхэнэй, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй арюун уялга болоно.

Ф. ПУХИР, «Эрдэм» совхозой главна инженер.

Спорт

Спартакиадые угтуулан

1959 ондо Россин Федерацийн арадуудай спартакиада болохо байһаниинь мэдээжэ. Спартакиада арба юһэн янзын спортоор болохо юм. Уридшалан наадалгын мүрысөөн найман зонодо үнгэргэгдэхэ байна. Мүнөө болохо спартакиада ямар онсо илгаатайб гэхэдэ, арадай наадаг элдэб наадан мүрысөөнэй программада оруулагдаһан байха юм. Жэшээнь, бүмбэгэ модоор сохижо наадаха, городки наадаха, шатар табиха гэхэ мэтын наадаар мүрысөөн үнгэргэгдэхэ байна.

Городки наадалгаар республиканска секци байгуулагдаа. Байгша оной октябрийн 26-да энэ наадалгаар нэгэ үдэрэй турнир үнгэргэгдэхэ байна. Городки наадалгада дуратай хүнүүд бултадаа хабаадалсажа шадаха юм.

Шатаршадшье гээгдэнэгүй. Олохон газарнуудта шатар наадалгаар тулалдаанууд эхилэнхэй. Культурын министерствын арбаад хүдэлмэрилэгшэд шатараар наадажа захалаа. Радио болон телевидениин комитедэйхид тэдэнэрһээ гээгдэнэгүй. Комитедэй местком шатар наадалгада мүнгэн зөөри табижа, тэрээгээрнь илагшадта үгтэхэ шан тогтоогдонхой. Шатаршадай наадалга шанга тулалдаагаар үнгэргэгдөө.

Паровозо-вагонно заводой стадион дээрэ шатаршадта тусхай таһалга түхеэрэгдэбэ. Тэндэ һуралсалай хабтагай, шатаршадай нааданай саг тэмдэглэхэ часы, мүн шатар худалдан абтаа. Заводто шатар наадалга үнгэргэгдөө. Тэрээндэ арбан табан бэрхэ шатаршадынь хабаадуулагдаһан байна. Тэдэнэр һараһаа үлүүтэй саг соо туласалдаһан байна. Заводой чемпионой нэрэ зэргые нэгэдэхи разрядай шатаршан Казьмин гэгшэ эзэлээ. Тэрэ 12 очкотой болоо. Түрүү һуури эзэлэгшэһээ хахад очкогоор гээгдэһэн Тоглоев хоёрдохи һууррида гараа.

Хэлхеэ холбоо болон автотраншосдорой профсоюзай обкомой түрүү һуури эзэлэлгын хахад финальна турнир һаяхан үнгэргэгдэһэн байна. 16 шатаршад наадажа, туд бүридөө 12 очко абаһан Новиков, Кузьмин гэгшэд 1-дэхи, 2-дохи һууринуудые хубаалдаба.

Энэ жэлэй һүүл хүрэтэр Улан-Удын шатаршад нэгэдэхи разрядай шатаршадай бал абалгаар гурбан турнир, ниислэл хотын түрүү һуури эзэлэлгын хахад финальна мүрысөөн үнгэргэгдэхэ байна. Тиихэдэ «Труд» гэжэ спортивна бүлгэм физкультурна коллективүүдэй дунда командна түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө үнгэргэхөөр хараална. Энэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн команда Чита городто декабриин 15-һаа 26 хүрэтэр үнгэргэгдэхэ «Труд» гэжэ бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү һуури эзэлэлгын зональна мүрысөөндэ хабаадаха байна.

Ноябрь һарада облпрофсоведэй шан абахын түлөө наадалга болохонь.

А. Игумнов.

Манайхид хоёрдохи һууррида

Свердловск городто үнгэргэгдэжэ байһан шатараар РСФСР-эй командна түрүү һуурийн түлөө мүрысөөн дүүрэхэ ойртоо. Табадахи турта һонирхолтой тулалдаан болоо. Эндэ манай республикын шатаршад новосибирскынхидтэй наадажа, тэнсэжэ һалаһан байна. Улэсхоорондын мастер Кротустой наадаһан Сумкин тулалдаагаа тэнсэлгээр дүүргээ. Ванинтай наадаһан Власов орёо нарин ябадал хэжэ, илалта туйлаа. Энэ турта манай шатаршад — Сампилов, Галданов гэгшэд шүүгдэһэн байна.

Октябриин 18-да мүрысөөнэй түгэсхэлэй урда тээхи 6-дахи тур болоо. Эндэ манайхид Челябинскын шатаршадтай уулзажа, 3,5:2,5 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Омско областиин команда Приморско хизаарайхидые, свердловскынхид Пермскэ областиин шатаршадые шүүһэн байна.

Зургаадахи турай һүүлдэ 29 очко абаһан Свердловско областиин команда түрүүлжэ ябана. Манай республикын шатаршад 25 очкотой боложо, хоёрдохи һууррида дахин гараба. Манайхидһаа оройдоо хахад очкогоор гээгдэһэн челябинскынхид гурбадахи һууррида ябана.

Шатарай мүрысөөн дүүрэбэ. Манай шатаршад 32 очкотой боложо, хоёрдохи һууррида үлэбэ. Тиигэжэ финальна наадалгада хабаадалсахань.

А. Сумкин.

Мөөртэй конькигаар урилдалга

Улан-Удэ хотымнай Банзаровай, Смолиной нэрэмжэтэ гудамжаар автомашинын зогсолго хомор үзэгдэл болоно. Гэбэшье, үдэшын боро хараанаар спортивна костюм үмдэһэн хүбүүд, басагад хүлдөө мөөртэй коньки уяжархинхай, жэлэмэл шулуун харгыгаар һубарилдан гүйлдэбэ.

Иигэжэ «Труд» гэжэ спортивна бүлгэмэйхид үбэлэй сезондо бэлэдхэлгын һорилго хэбэ. Тиихэдээ мүлһэн дээрэ урилдааһан шэнгеэр асфальт харгы дээгүүр гүйлдөө. Конькигаар урилдаалгын секциие лесотехническэ техникумэй һурагша Лев Давыдов даадаг.

Мөөртэй конькигаар урилдалга улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Тиимэһээ нүхэр Давыдовай дүй дүршэлые халан абамаар байна.

Г. Рютин.

Хилын саанаһаа

ПОРП-гэй Центральна Комитедтэ КПСС-эй ЦК-гэй үгэһэн бэлэг

ВАРШАВА, октябриин 21. (ТАСС). СССР-һээ Польшодо байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Гомулкада мүнөөдэр орожо, ПОРП-гэй Центральна Комитедтэ КПСС-эй ЦК-гэй үгэһэн бэлэгые— «Владимир Ильич Ленин» гэһэн советскэ хүсэд метражна документальна фильмые дамжуулан үгөө.

Фильмые дамжуулан үгэхэдэнь, ПОРП-гэй ЦК-гэй секретарь Зенон Клишко байлсаа.

Энэ үнэтэ бэлэгэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-да ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка баясхалан хүргөө.

Хитадай олониитэ КНР-эй оборонын министрын захиралтые дэмжэнэ

ПЕКИН, октябриин 21. (ТАСС). КНР-эй олониитэ Цзиньмыньдао аралые артиллереэр дахяад буудаха тухай оборонын министрын захиралтые нэгэн һаналтайгаар дэмжэхэ зуураа, өөһэдынгөө суднануудта харуул табихын тулада Америкын сэрэгэй корабльнуудые Цзиньмыньдао арал шадарай уһанда оруулжа, артиллерийскэ буудалгые саг зуура болюулһан ябадалые элитээр эбдэһэн Тайваньдахи засагаархидай хорото аашые ехээр зэбүүрхэн буруушаана.

Тайваниин засаг баригшад эндүүтэй хараа бодолоо саашадань нэтэрүүгээр баримталжа, эбэй ёһоор хэлсээ хэхэһээ арсаад, дайнда бэлэдхэл хэхын тулада Америкын империалистнуудтай бүри ехээр үгэсэнэ, Хитадай газар руу добтолхомнай гэһэн үгэ хүүр тараана. Гоминданай революционно комитет гэжэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай суглаан үсэгэлдэр Пекиндэ болоходоо чанкайшистнуудай энэ хорото аашадань ехээр зэбүүрхэжэ байһанаа элишэлэн мэдүүлээ. Иимэ оршон байдалай тохёолдоод байхада хэһээлтын хэмжээ болгон Цзиньмыньдао аралые артиллереэр дахяад буудаха гээшэ тон шухала болоно гэжэ суглараагшад нэгэн һаналтайгаар тэмдэглээ. Тайвань, Пэнхуледао, Цзиньмыньдао, Мацзудао аралнуудые сүлөөлхын тулада тэмсэжэ байһан хитад арадай хараа бодол хубилшагүй юм гэжэ суглаанда хабаадагшад мэдүүлээ. Хитадай энэ дотоодын хэрэгтэ Америкын Холбоото Штадууд ямаршье ушарта хамааралсаха ёһогүй. Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэл бүри ехээр хэхын, Холбоото Штадуудай ямаршье мэхэ гохые буруутуулхын тулада али бүхы юумэ хэхэбди гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ.

Хитадай демократическа лигиин түрүүлэгшэ Шэнь Цзюнь-жу чанкайшистска дээрмэшэдтэ хэһээлтын сохилто үгэхэ шухала гэжэ мэдүүлхэтэеэ хамта, Тайваньһаа дары гаража ошохо ёһотойт гэжэ Америкын империалистнуудта уридшалан һануулаа. Тайваниин засагаархид өөрынгөө тэнэг политикые үргэлжэлүүлэн, дайнда бүри ехээр бэлэдхэл хэнэ, Хитадай газар руу добтолхомнай гэһэн үгэ хүүр тараана, американо-чанкайшистска «договорые» саашадань бэелүүлхэ хэмжээнүүдые Даллестай хамта зохёоно. Эдэ бүгэдые хитад арад тэсэжэ шадахагүй. Тайвань, Пэнхуледао, Цзиньмыньдао, Мацзудао аралнууд Хитадай газар юм. Бидэнэй болон Тайваниин засагаархидай хоорондоо буудалдаха гү, али эбтээ орожо үгеэ ойлголсохо гээшэ Хитадай дотоодын хэрэг болоно. Энээндэ американецууд хамааралсаха ёһогүй. Цзиньмыньдао арал шадарай уһанда ябаһан чанкайшистска суднануудта Америкын сэрэгүүдээр харуул табилга, үгэсөө хэхын тулада Даллесай Тайваньда ерэһэн ушар манай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга, Хитадай газар уһанда болон эрхэ сүлөөдэ халдалга болоно гээшэ. Энээниие бидэнэр тэсэхэгүйбди. Тайвань, Пэнхуледао, Цзиньмыньдао, Мацзудао аралнуудые сүлөөлхэ гээшэ хитад арадай нангин зорилго болоно. Американецууд тонилон ошохо ёһотой. Хэрбээ тэдэнэй өөһэдөө гаража ошоогүй һаань, бүхы хитад арад, тэрэ тоодо Тайвань, Пэнхуледао, Цзиньмыньдао, Мацзудао аралнуудай патриотическа үзэлтэй сэрэгэй алба хэгшэд, энгэй хүн зон тэдэниие Тайваниин хоолойдо хосороон усадхаха гэжэ Шэнь Цзюнь-жу хэлээ.

КНР-эй правительствын шэнэ уридшалан һануулга

ПЕКИН, октябриин 21. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Фуцзянь провинциин Мацзудао, Пинтань аралнууд шадарай Хитадта харьяата уһанда Америкын сэрэгэй хоёр корабль октябриин 21-дэ ороо. США-гэй зүгһөө сэрэгэй иимэ хорото аашын хэгдэжэ байһан дээрэһээ, Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэ гушан наймадахи шанга уридшалан һануулга хэхые даалгагдаа.

Ферхат Аббасай мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 21. (ТАСС). Алжирай Республикын саг зуурын правительствын премьер-министр Ферхат Аббас иигэжэ мэдүүлээ: «Буудалдаа зогсоохо тухай политическэ болон сэрэгэй асуудалнуудые Францитай зүбшэхын тулада хэлсээ хэжэ эхилхээр бидэнэр бэлэн байнабди. Алжирай Республикын саг зуурын правительствын делегациин болон Францийн правительствын делегациин хоорондо эдэ асуудалнууд зүбшэгдэхэ ёһотой. Эдэ хэлсээнүүдэй үедэ үгээ хүсэд ойлголсожо шадаагүй һаа, сүлөөрэлгын дай үргэлжэлүүлхэбди».

Пакистан. Гол мүрэнэй Дакка гэжэ портдо барилгын хирпиисэ буулга... байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Оманда эсэргүүгээр Англиин хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгые зогсоохо

КАИР, октябриин 21. (ТАСС). Оманай имамай орлогшо Эмир Салех Бен-Иса Эль-Харси гэгшын араб арадуудта, мүн эрхэ сүлөөдэ дуратай дэлхэйн бүхы арадуудта хандаһан хандалга эндэ толилогдоо.

Хандалга соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. «Бүхы хэлсээнүүд болон найдуулгануудые эбдэн манай орондо добтолон ороһон Англиин империалистнуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн манай арад шуһата дайн байлдаа хэжэ байна. Оманда Англиин хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулга, тэрэнэй газарые хариин сэрэгүүдэй эзэмдэн абалга эрхэ сүлөөгөө шууд шангаар хамгаалжа байһан бусад арадууд болон оронуудта мүн лэ аюул тохёолдуулна».

Һүүлэй үедэ, илангаяа Ирагта революциин болоһонһоо хойшо, Англи хадаа Оманда, мүн тэрэ шадарайнь бусад районуудта сэрэгүүдээ, дайшалхы техникээ олоор асарна гэжэ хандалга соо заагдана. «Оманай хилэ шадар Маскат султа... та, Бахрейнскэ аралнуудта, Ш... Зафар шадарай нютагуудта, Ур... Йемендэ, илангаяа Аден шадар... райондо Англиин 150 мянга ша... солдадууд асарагданхай. Англи... эндэхи сэрэгүүд 750 сэрэ... самолёдуудтай. Англиин ав...носецууд, тэрэ тоодо «Бу...верк» гэжэ ав...аносец Оманай э... шадарай уһа... соогуур ябажа ба...даг. Тэдээн ...дээрэ байдаг само...дууд Оманай энгэй хүн зониие бо... бодоно. Маскадта, Оманай хи... шадарай бусад районуудта сэрэ... базанууд, аэродромууд түхеэрэ...нэ» гэжэ хандалга соо хэлэгдэ...

«Англиин эзэрхэг түрим... ябуулга буруушаахыень, эрхэ сү... болон оронойнгоо бэеэ даанхай ба... далай түлөө үнэн зүб тэмсэл х... байһан Оманай арадта дэмжэ... үзүүлхыень» дэлхэйн эб найра... далда дуратай бүхы арадууд ха... далга соо уряалагдаһан байна.

Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын арми артиллереэр буудалгые һэргээбэ

ПЕКИН, октябриин 21. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Фуцзяньска фронтһоо иигэжэ дамжуулба:

КНР-эй оборонын министр Пын Дэ-хуайн 1958 оной октябриин 20-ной захиралтын ёһоор, Фуцзяньска фронтдо байдаг Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин арти...рийскэ частьнууд хэһээлтын хэм... болгон Цзиньмынь шадар бай... чанкайшистска сэрэгэй түхеэрэ...нүүдые, Цзиньмынь шадарай у... да ябаһан чанкайшистска сэрэ... корабльнуудые октябриин 20-но... часта артиллереэр буудаа.

Таиланддахи байдал

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 21. (ТАСС). Юнайтед Пресс интернейшнл агентствын корреспондентын Бангкогһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Таиландда октябриин 20-до гүрэнэй урбалта боложо, Таиландын армиин главна командалагша Сарит Танарат гэгшын толгойлдог сэрэгэй бүлэг хүнүүд засагые гартаа абаа. Сарит Танарат хадаа урбалтын боломсоор бүхы орон дотороо онсо байдал соносхоо, мүнөөнэй конституциин хүсэндөө байхыень болюулаа, ороной хуули гаргадаг дээдэ орган бологшо национальна суглаае тараагаа.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, засагые гартаа абаһан сэрэгэй бүлэг хүнүүд конститу... зарим статьянуудые хубилгаха... хай асуудал шэнжэлэн үзэжэ ба... хай. Правительствын зүбшөөл... гөөр урбалта хэгдээ гэжэ Бан... гой радио мэдээсэнэ. «Орон д... роо хаанай толгойлдог засаг ту... хуушаарнь үлөөхын тулада» Т... радай бүлэг засагые гартаа а... юм гэжэ тус мэдээсэл соо х... дэнэ.

Францида хэгдэһэндэл ад... ороной конституциие хубилгаха... һэн дурадхал фельдмаршал С... Танарадай тала баригшад һу... үдэрнүүдтэ оруулдаг байгаа г... Юнайтед Пресс интернейшнл а... ствын корреспондент онсолон т... дэглэнэ.

Даллес Тайваньда ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 21. (ТАСС). Юнайтед Пресс интернейшнл агентствын корреспондентын Тайбэйһээ (Тайвань) мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес мүнөөдэр Тайваньда ерээ. США-гэй армиин штабай начальник Тэйлор, США-һаа Номгон океан шадар байдаг зэбс... хүсэнүүдые командалагша ... гэгшэд мүн лэ Тайваньда ерээ. ... Кай-шитай Даллесай хэхэ хэлс... дэ тэдэнэр хоюулан хабаада... юм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Шүлэгшэ нүхэдтөө

Байгалай саанахи — Нельхай, Оһын шэниисэтэ талаһаа, Баргажан, Курумканай булгата хүбшын хаяаһаа, үргэн Агын хонёор миралдаг марса хужарта хизаарһаа, Эгэтэ, Яруунын сэнхир нюргата нуурай хүбөөһөө, Саяан уулын мүнгэн хормойһоо, Хэжэнгын халюун талаһаа олон мянган бэшэгүүд уһа гол шэнгеэр урдажал байдаг.

Тэдээн соонь залуу наһанай охин, уран аялга, ехэ далайса, сэдьхэлэй долгито горхон—шүлэгүүд болон дуунууд бии. Уран һайхан мүрнүүдэй ушархада уяран, мохоо бүдэхи бадагуудай дайралдахада голхорон уншанабди.

Хүндэтэ нүхэд! Таанадай эльгээһэн шүлэгүүд тухай өөрынгөө һанамжые нүхэрэй ёһоор хэлэхыемнай зүбшөөгыт.

Бата Цырендэлэгэй (пединститут), танай «Үдэшын бороохон», бэшэшье шүлэгүүдые уншахада, рифмэшье байхагүй, формоншье хайша хэрэгээр сахигданхай. Шүлэгүүдэйтнай һайн талань гэхэдэ, тон уяхан, ёһотойл бурят хэлээр бэшэгдэнхэй.

Зыгбо Гомбожабай (Улан-Удэ), танай түрэһэн нютагай баянда этигэнэбди. Теэд тэрэ хизаарайнгаа «үндэр, набтар модод», «элдэб шубууд», «зүргэ, нойтон харгы» тухай ута унжагайгаар бэшэжэ болохо аал? «Яагаа баян бэ даа хизаарни» гэжэ шүлэгэйтнай 40 мүр соо эдэ бүгэдэ тоологдоод лэ дүүрэшэнэ шахуу. Эдэниие тоолонгүй, хурса бодолнуудаар тобшолол хээ һаа, холо дээрэ байха һэн. Шүлэг унжагайруулжа болодоггүй ха юм.

Мэлс Самбуев (Закамен), «Таряалан» гэжэ шүлэгтнай һула байна. Өөрыгөө агроном болгожо, Сагын талын эбхэрэгшэ таряалан соо табяад, «үндэр ургаса абахабди» гэхэ мэтээр уряалхадатнай шүлэг бэшэ, харин мохоогоор бэшэгдэһэн уряа лозунг болошоно. Лирикын ехэ долгитой, һайнаар, шадамараар бэшэхэ аргатай ха юмта.

Улзыто Удбылов (Ага), дуунуудай согсолбори бэлдэжэ, искусство, литературын декада болотор хэблүүлхээр бэшэнэт. Теэд:

Хадал гүбеөгэй таряалангай
Хадалгынь шалгаа агроном.
Харал Хусаанайн Дулматай
Харалсаад мордоо комбайнер

гэжэ бэшэхэдэтнай, уран найруулга, баян удха гаранагүй. Тэрэ Хусаанайн Дулма гээшэтнай хэн бэ? Түрүү хонишон гү, али һаалишан гү? Бү мэдэе.

Дуу бэшэхэ гээшэ һайшаалтай, теэд иимэшүүгээр бэшэжэ болохогүй. Шэнэ бодолнуудтай, шэнэ маягтай, үргэн далайсатай, шэнэ үгэнүүдтэй дуунууд хэрэгтэй. Дуунууд соо нэгэшье үлүү үгэ байха ёһогүй.

Дансаран Доржогутабай (Хэжэнгэ), «Эртын саһан» гэжэ шүлэгтнай дутагдалнуудтай. Үгэнүүдынь даншье юрын, гүнзэгы бодолгүй, газааһаань харахада рифмэ бии мэтэ аад, үнэндөө үгыл даа.

Үбэл иигэжэ ерэхэдээ—
Үбһэ бэлдээгүй малшадай,
Үбэлдэ бэлдээгүй дарганарай
Үлзырхэ, үгырхэнь үзэхэнь гээ.

Нэгэ бадаг соо хоёр дахин «үбэл», хоёр дахин «бэлдээгүй» гэжэ үгэнүүд ороно. Дан олон бэшэ гү? «Үлзырхэ» гэжэ үгэ баяжаха гэһэн удхатай ааб даа. Теэд эндэ байраяа олоогүй, бэшэһэн хойноо удхыень бодожо үзэхэ хэрэгтэй.

Матвей Осодоев (Усть-Ордын округ), танай шүлэгүүд соо болдогууд олон дайралдана. Жэшээлхэдэ:

Һагсагархан намаатайеш
Һарбайн шамай абаһайлби.

Энэтнай юрын мэдүүлэлшье болоогүй. Шүлэгүүд соотнай һайн юумэн яһала бии, теэд түрэлхи хэлээ шудалха, бурят грамматикаяа һайн мэдэхэ шухала гэжэ һананабди. Нютагай үгэнүүдые шүлэгүүдтээ болгоомжотойгоор хэрэглэхэ ёһотойбди. Энэ талаар поэдүүд Мадасоной, Петоновой шүлэгүүдые хараад үзэгты. Туһалха байха.

Дондокова Мария (Мухаршэбэр, Суулга), танай шүлэгүүд үшөөл түүхэйшэг байна.

Ута гүнзэгы Байкал далай
Уһан шинии һайхан лэ.
Олон(?) бурят арадуудые
Уһаараа ундалуулан урданаш (?)

Энэ бадаг соо рифмэшье үгы, толгойншье холболто болоногүй. «Олон бурят арад» гэжэ хэлэжэ болохо аал, бодоод үзыт. Байгалнай далай ха юм даа—долгилдог, эбхэрдэг, бүмбэлзэдэг, тиигэбэшье урдадаггүй ха юм.

Шүлэг бэшэхэдээ, тойрожо байһан байгааляа, орон нютагаа һайса шэнжэлхэ, ухаандаа хадуужа абаха шухала.

Нүхэд Цыбикдоржиев (Хори), Цыренова (Хэжэнгэ), Самбуева (Городок), Таанадай шүлэгүүд дээрэ дурсагдаһан М. Дондоковагай шүлэгүүдэйхидэл адли алдуутай, хүсэд шүүһэжээгүй, уран һайханай дээжэ үрмэгүй байна.

Нүхэд Галсан Тапхаев (Түнхэн), Цыдендоржо Цыденов (сэрэгэй часть), таанадай шүлэгүүд нилээд һонин, уран шадабаритайгаар бэшэгдэһэн, олон юумые үзэһэн, хараһан хүнэй шүлэгүүд гэжэ һанамаар. Тиигэбэшье ёһотой мэргэжэлээр дуталдана. Бэшэжэл, уншажал, хүдэлжэл байхада эдэ бүгэдын ерэхэнь лабтай.

Эндэ В. Шагдуров (Түнхэн), Б. Бадмаев (Мухаршэбэр), М. Цаганов, С. Банзаракцаев (Тори) гэгшэдэй, мүн бусад олон залуу бэшэгшэдэй шүлэгүүд ороһон байна. Эдэнэй дутуунууд гол түлэб дээрэ дурсагдаһан нүхэдэй шүлэгүүдэйхидэл адли.

Шүлэг бэшэлгэ—хүшэр хэрэг. Олохон хүн ондоо юумэдэ мэргэжэһэн хабатайшье һаа, шүлэг бэшэжэ шададаггүй ха юм. Тиимэ һэн туладань, иимэ юумэн тухай мартаха ёһогүйбди:

1. Түрэл һайхан «хүгжэмтэ» хэлээ, тэрэнэйнгээ бэшэхэ дүримые һайса шудалая.

2. Шэнэ үеын шүлэгшэдэй онсо шадабари, уран мэргэжэлые шэнжэлээ.

3. Databases Ородой, советскэ поэдүүдэй, дэлхэйн олон ороной ехэ ехэ зохёолшодой түрүү зохёолнуудтай танилсая.

Бэшэгүүд ниидэнэ... Сагаан хүхэ гулабхаанууд мэтээр. Бурят оронойнмнай зүг бүхэнһөө суглардаг тэдэ бэшэгүүд соо хүнүүдые баясуулхаар, зоригжуулхаар уран хэлбэритэй, гүнзэгы бодолтой шүлэг, дуунуудай улам олошорог лэ!

А. Жамбалдоржиев.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00871. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4691.